

BELLPUIG

ARTÀ

31 OCTUBRE 1992. N° 464 - ANY XXXIII - REVISTA QUINZENAL (150 pts.)

Foto Torres

Antònia Torres Salas: avui, cent anys

A Madò Cunia, per valenta

Al blanc dels vostres cabells,
com l'escuma entre els esculls,
a la llum dels vostres ulls,
festa de grocs i vermells.

A les vostres mans, cansades,
la veu fosca i escardada,
signes de raó guanyada
i temptacions enterrades.

I al cor?
El cor batega, i s'oblida
del temps passat, bo o dolent,
per acabar fent esment
sols al que importa: la vida.

Miquel Carrió Servera
31.10.92

Correus del tercer món

No sabem qui té la culpa, ni si s'hauria pogut fer d'altra manera, però creim que sí. Costa molt d'empassar que en el temps que correm l'estafeta de Correus d'Artà estigui més de dues setmanes sense repartir res a mitja part del poble. Discuteixen funcionaris, sindicats i els responsables provincials de Correus, però en l'entretant cap d'ells no deu haver reparat en els perjudicis que això provoca: cartes particulars o de negoci acaramullades dins les saques en comptes d'arribar al destinatari. Per afegit el perjudici s'ha

vessat tot sobre mig poble, per a glòria de qui organitza la feina i per a martiri dels afectats. Qui figura en aquest mig poble castigat té tota la raó del món a tallar claus i tenir ganes de mossegar.

Una carretera mal feta

Tampoc no sabem com es fa una carretera ben feta, però els artanencs podem saber com se'n fa una de malament: així com l'han feta des del Coll d'Artà fins a la vila. Si qualcú és capaç de defensar sense tornar vermell que el tram del pla d'Es

Molinet i la Costa d'en Grua és una feina de professionals s'exposa a la ira fulminant de la justícia divina. Amb el temps que han durat les molèsties de les obres esperàvem haver ben guanyat un millor resultat. Els capparets del Servei de Carreteres no s'estan d'admetre la manca d'experiència de la companyia que ha fet les obres, però ningú no diu el que podrien dir amb tota la raó d'aquest món: han arribat les Verges i el bunyol més gros és la nova carretera. I allò que fa més por és que la donin per bona i... què ha estat? No res.

BELLPUIG
ARTÀ

Revista quinzenal

Num. 464, 31 octubre 1992

Redacció i administració:

Rafel Blanes, 10 - Artà.

Tel. i FAX 83 50 33 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969

Imprimeix: Informacions Llevant S.A

Pas. Ferrocarril, 1 Tel. 550328 Manacor

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, A. Esteva, J. Esteva, A. Genovard, S. Ginard, J. Morey, F. Munar, C. Obrador, M. Santandreu, A. Vives.

Col·laboració:

A. Artigues, M. Dalmau, M. Gelabert, P. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, A. Muñoz, A. Picazo, J. Sureda, B. Tous.

Administració: G. Bisquerra. Tfs. part. 836288. Feina 836296

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats. No garanteix la publicació d'originals no demanats ni es compromet a donar-ne explicacions.

Bellpuig surt dos pics cada mes llevat dels extres de Sant Salvador i de Nadal.

Nascuda el 31.10.1892, avui culmina el seu centenari Antònia Torres Salas, cent anys rodons de vida

Jaume Morey.- En el número del 4 d'agost de 1990 publicàrem una entrevista amb madò Cunia, aleshores i ara la persona més vella del poble. Acabàvem amb una pregunta: "I què fareu en fer cent anys?". I va respondre: "Ell jo no sé si hi arribaré! Que sí? Idò mirau, només deman salut i que Déu em guard l'enteniment, més que la vida". Li ho hem recordat, ara que ja és als cents anys.

Antònia Torres Salas.- Sí, és ben vera, això és lo que deman, això és lo que vull... En fer els cent cinc? Que et penses que hi arribaré!? Així com me trob ara no crec que visqui molts d'anys... he tornat sorda, la vista em falla... avui era per aquí defora i he vist un home amb ulleres que s'acostava i m'ha dit que m'havia fet cançons i les m'ha dites i m'han agradat molt, però no l'he conegut. Quan se n'anava m'ha demanat una besada i jo li he dit que sí. Quan m'ha dit qui era la seva germana l'he conegut... [es tractava d'en Pere Xim, que li havia llegit l'endevineta que publicam a la darrera pàgina] I ara que apuntes tot això que t'he dit? Te'n daré, jo...

(Na Maria Gili, que ens acompanya a l'entrevista, diu que de fa poc més d'un mes, així com s'acostava el dia del seu centenari, està com a nerviosa, com si temés no arribar-hi)

Bellpuig.- I què és això de tenir cent anys?

ATS.- Ara me trob molt malament... tot me cansa. Jo preferiria que això arribàs per un altre i jo veure-ho... tanta gent... jo me dic, però Senyor, per no res tanta cosa, perquè tenc anys... L'altre nit vaig somiar què eren anys i no sé si ho són, o si és una comèdia...

(Na Maria diu que li hagués agradat més sortir al carrer, com cada matí, i dir "què no saps que avui faig cent

anys?")

B.- Jo tenc una filla que avui fa tres anys i farem una mica de festa... Tothom fa festa en fer anys, i vós, amb tants, també...

ATS.- Tres anys? Jo a la seva edat... vivíem devora Sa Cantina [als quatre cantons de Mestral i Llebeig] i tenia un germanet petit, que va morir quan tenia onze mesos... veig mu mare, per la retxillera de la porta, plorant davant el bagulet, amb un llum d'oli... perquè jo ho he vist venir tot:

cotxes, llum... Un pic vaig caure dins la pica de Can Ranxer [on ara és ca na Rosa Sopa] i un home em va treure i va dir "què és això?". Mu mare em va pegar, era la primera dolentia que li feia... Una altra? Després de dinar mu mare em pentinava, i jo després a ella, i un dia em va dir "què menges?" i jo li vaig dir "pinyolets de figa", i com que va veure que continuava fent renou amb les dents em va mirar la boca i va descobrir que menjava terra. A la finestra de dalt, que era de marès, jo hi gratava i m'ho posava dins la boca. Ja havia fet un clotet com el puny. Menjava terra. Mun pare, quan ho va saber, em va amenaçar. No m'havia renyat mai, i jo em vaig esglaïar molt.

B.- La gent, quan sap de qualcú que ha arribat a tants d'anys, sempre vol saber quin és el secret d'una llarga vida. Que en teniu cap de secret, vós, per haver complit els cent anys?

ATS.- Secret? Només n'hi ha

un, que és fer molta de feina. Jo sempre n'he feta. Quan era nina havia de fer dues llatres de ventador i cosir-les. De més grandeta, senalles de tretze voltes, i cosir-les. Això cada dia. Me'n vaig anar a ciutat quan tenia vint anys. Anava per teta a Can Planas, a guardar don Antoni, que va morir ara fa un any. Després vaig fer de cuinera, que sempre em va agradar molt...

B.- Deis que vos trobau molt malament, però encara sortiu a fer la passejada diària...

ATS.- No, ara no surt tant, ni em faig tan lluny. És que m'arriben a fer por, tant d'"alerta als cotxes"! Que punyetes!... A Artà vaig ser la primera persona que va anar amb cotxe... vivíem a la carretera [on ara és el bar Gran Via]... hi havia quatre cases... Cas Canononge, el molí... la padrina estava llogada a Cals Pericos, a Capdepera (allà ha estat l'únic lloc on hi he vist prebe bo sembrat) i un dia ens va enviar a

dir que vendria "amb so carro de foc"! L'anàrem a esperar a l'abeurador de Capdepera, que llavonses havien fet abeuradors per tot, i quan arribaren ens varen convidar a pujar en aquell "carro de foc"... jo devia tenir devers catorze anys... Passejar? No em faig tan lluny... vaig cap a Na Batlessa, per la plaça, fins a la Guàrdia Civil i torn cap a cases... Ai, ja voldria haver-ne sortit...

B.- Quin ha estat el millor record d'aquests cent anys?

ATS.- El millor?... I jo que t'he de dir... N'hi ha hagut tants... Jo sempre he passat molt de gust de la vida... Quan tenia catorze anys, la primera vegada que vaig venir a Palma, va ser per acompanyar dona Maria Antònia Sureda, perquè llavonses les senyores no podien anar totes soles. Aquesta senyora havia d'entrar monja tancada a Santa Clara, que jo la hi vaig acompanyar. Me deia "Si et demanen si estic bona de salut tu has de dir que sí", i jo li deia "I com no he dir que sí amb aquests platarrs de sopes

que se menja?" perquè li agradava molt menjar... Idò, em va agradar tant, tant... bé en vaig donar de càstig a Can Murta a veure si em trobaven per anar-me'n llogada a Palma... Palma sempre m'ha agradat molt... Jesús, i que en contaria! Quan en Darder es va casar se n'anaren a Cala d'Or, i la senyora de Can Planas em va dir que havia d'anar amb ells perquè jo era l'única que hi podia anar perquè, deia, "Tu tens ulls i no hi veus, tens llengua i no xerres, tens orelles i no hi sents!"... Ai, si em ves ara, tan sorda... Un metge de Barcelona va voler que jo anàs amb ells a servir-los, i hi vaig anar a veure-ho, però no em va agradar. Volien que hi anàs amb aviò, però jo vaig dir "amb aviò? De cap manera! Amb barco o no vènc", i vaig anar amb barco.

dins el barco tothom parlava d'un partit de futbol i va resultar que jo hi tenia entrades i vaig dir que hi havia d'anar. Hi vaig anar, a les Corts es deia. Mare meva! no vaig tocar amb els peus en terra... tothom cridava. "Això és el futbol?" vaig dir, "Ala!" i no hi he tornat pus, hauria pagat per sortir-ne... Ja se sap, on hi ha un gust hi ha un disgust... En podria contar... però ni tu ni ningú no les sentirà. Hi ha moltes coses que no es diuen... mira, mira... el futbol no em va agradar. Ni els toros. Quan vaig veure que feien aquell mal a aquell animalet vaig dir "No!" i al primer bou me'n vaig anar. Pagaven set pessetes i mitja... Ja només hi ha un metge viu, a Can Planas... que m'agradaria de molt veure'l!...

Una dona valenta

Els qui només hem conegut na Tunina Cunia al tombant del seu centenar d'anys ens adonam de la seva personalitat quan li sentim fer, vigorosa, l'exposició de les seves raons, quan comprovam la decisió que l'anima en escometre, quan li deim de fer-li una foto i s'aixeca i surt defora sense pensar que li convé ajudar-se del gaietet que na Maria Peu, sol·licita, li deixa a les mans quan ja s'ha col·locada davant la càmera. És una dona valenta entre les valentes dones: de

Ara fa 28 anys

les trenta-cinc persones censades a Artà que tenen noranta o més anys de vida, vint-i-vuit

INSTALACIONES Y
REPARACIONES ELÉCTRICAS.
ILUMINACIÓN.
ELECTRODOMÉSTICOS.
TELICO: FAX Y TELÉFONOS

MÉNDEZ NÚÑEZ, 16, bajos
TELS. 56 37 95 - 83 61 80. FAX 83 52 70
CALA RATJADA

són dones. Ella és la degana, la que avui culmina cent anys de vida ben assaborida.

Cent anys i encara renya si troba que ho ha de fer. Cent anys i s'enfada com si encara hagués de fer un dinar de quedar bé per a dues dotzenes de comensals. Cent anys i encara es queixa si no la deixen anar tan lluny com voldria en les seves passejades. Cent anys i diu que es troba malament perquè tot la cansa, i la vista li ha minvat, i ja no hi sent tant com abans, i ja no coneix tot d'una la gent... ¿voleu una prova més evident que es tracta d'una dona que no sap que ja té cent anys?. O que no fa gaire cas d'un viatge tan llarg com el que du fet...

Només faltaria que als cent anys tengués la vista com si encara fes de teta pel Born passejant en braços un nadó que nomia Antoni Planas, futur metge famós i que moriria vell; o que tengués l'esperit d'aixecar-se primer que el, ja, metge Antoni Planas quan, de nit, l'anaven a cercar per a una urgència; o que tengués les forces per travessar remant la culata de Porto Pi, per on ara hi ha el Passeig Marítim, a veure de prop el primer hidro que arribà a Mallorca, com ens contava pel mes d'agost de 1990...

No s'ho acaba de creure que això de tenir cent anys hagi estat tan senzill ni tan bo de dur. Ni que tengui tant de mèrit. Segurament perquè ella no s'ho mira des de la mateixa

perspectiva que nosaltres: per a ella, que sempre s'ha sentit bé, arribar a cent anys ha estat una cosa ben natural. Mai no se n'havia preocupat i ara que la fita s'ha fet propera, quana la curiositat i l'admiració d'altres mortals com nosaltres li ha fet entrar en càlculs d'edat, la dona s'ha posat nerviosa. Na Maria Peu, que fa anys que la cuida, es va arribar a preocupar i temia que la por de no arribar als cent anys, quan n'estava a dues passes, la desbaratàs de bon de veres. Li deia que "Dis-sabte", que és avui, "haurà passat tot", i ella ho corroborava fent capadetes.

¿Deu pensar madò Cunia que pensam que ella s'ho havia preparat, això d'arribar a cent anys, com si fos una actuació a representar? ¿Que era un projecte que havia d'a-con-seguir, una meta a creuar, un espectacle a mostrar? ¿Deu pensar que quan li deim "cent anys! i sabeu que hi estau de bé per la vostra edat!" en realitat li deim que una quota de vida com la seva, tan acaramullada, és cosa rara? Si pensa que ho pensam, és normal que es desorienti. Diu que preferiria veure-ho d'un altre, i és que a certes edats ja es deu saber triar, fins i tot en les vanitats que convenen i en les que no. Arribar a cent anys, quan ja s'hi és, només ens sorprèn als qui n'estam lluny.

No sé si hauriem d'anar alerta amb el que li diguem: més que observar-la com un

espècimen humà del grup dels estranys que eixamplen això que en diuen esperança de vida, ens hauriem d'alegrar per aquest amor a la vida que ha mostrat sempre. Sobre totes les coses, li agrada veure passar la gent, i conversar de temes de cada dia. I recordar... en té tants de records... Si observau bé què respon a la pregunta de quin ha estat el seu millor record descobrireu un detall: diu "la primera vegada que vaig venir a Palma". I ho diu asseguda a casa seva, al carrer de Na Careta; però feia una estona que estava pastant records i la dona s'hi immergia amb tota l'ànima, ja que no de cos. Palma l'encisà tant que quan hi pensa s'hi muda de cop en el pensament. Ben haja tenir bells records i edat per recuperar-los.

Notem que recordar-li constantment la xifra màgica de cents anys, de qualche manera és recordar-li allò que sembla tenir proscrit de la seva vida i que ja ha aglapit la resta de la seva quinta. Pensem que

ESTANY CAN CABRER
4ª generació

gran sortit d'articles de fumador

demà, seguint un costum de ja fa anys, no anirà a fer la visita que solen fer tantíssimes persones el primer dia de novembre. O que prendrà un altre carrer si sap que en el recorregut de la seva passejada diària ha de passar per una casa endolada del dia. ¿Revelen aquests costums la creença que és possible esquivar el destí fatal? Si ella ho creu, ho pot creure. És l'única del poble que té més mèrits per creure-ho. I és que ella no se sent vella, no s'hi ha sentit mai. Fa tres o quatre anys va caure per l'escala i es va fer mal a l'esquena. Es va espantar. Va creure que es moriria i va rompre tots els retrats i fotografies que tenia: "Per rompre'ls un altre, ja els rompré jo!". Només té una foto seva antiga, la del carnet d'identitat, expedit el 13 de març de 1964, fa més de vint-i-vuit anys.

Li demanam el secret, en la vana esperança que hi hagi secret, que ella el conegui i que ens el vulgui revelar. I ella diu que és fer molta feina. I quedam amb un pam de nas... si esperàvem res semblant a un remei que ens pugui ser útil per assegurar-nos la longevitat. És curiós que madò Aina Ginard Canet, prop ja dels 97 anys, també digui que no hi ha més secret que fer

molta feina, i que madò Maria Esteva digui que és una vergonya viure tant, i que l'amo en Cristòfol Massanet parli d'una vida plena de feines feixugues... És un punt de vista distint al nostre, perquè cap d'ells se'n deu haver preocupat mai gaire d'assegurar-se una llarga vida: l'han anada vivint i prou. I això segurament és el que haurien de dir, perquè de gent que ha fet molta feina, i feixuga, durant tota la seva vida, a Son Curt ni deu haver a centenars sense poder dur al coll la medalla d'or rebuda en una festa com la que li farem avui a madò Antònia.

Quan demanam el secret de tants anys de vida a una persona que, com madò Cunia, és a punt de voltar a un cantó poc fressat és molt lògic que la

descomponguem i se n'estranyi, d'aquesta pregunta nostra. I també ho és que no estigui segura de contestar allò que esperam que ens digui. Perquè no hi hauria res de més natural que respondre "passant un dia darrere l'altre, i tira tira".

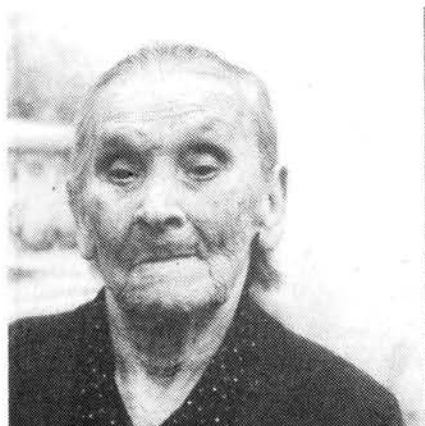
Aquesta valenta dona té molta corda encara. Sobretot a partir de demà diumenge que, havent-nos alegrat de poder-li fer l'homenatge merescut, també ens alegrarem que recuperi la seva tranquil·litat de cada dia i pugui seguir, per molts d'anys, passant un dia i un altre. Salut tengui.

Jaume Morey

Madò Tunina a «Bellpuig»

Diverses vegades hem tengut madò Antònia Torres a les pàgines de Bellpuig. El lector podria recuperar el número d'agost de l'any 1990, on publicàvem una llarga entrevista. També el número 439, del 27 de juliol de l'any 1991, li expressàvem un altre cop els molts d'anys. En el número 444, de dia 9 de novembre de 1991, explicàvem com havia passat el primer dia del seu centenari, que avui s'ha completat. En el 448, del 25 de gener d'enguany, publicàvem "Una glosa especial" en honor seu cantada al fogueró de Sant Antoni que es fa just al costat de ca seva. Finalment, al 460, del primer d'agost d'enguany, tornàvem felicitar-la per les festes.

Com és la vida prop dels cents anys?

Francisca Bisbal Sancho

(20.1.1895) Som molt sorda i em costa entendre què em diuen. Si no fos per això i aquesta remor que tenc dins el cap em trobaria bé. De dia estic a ca la meva filla, ve a cercar-me el matí i anam a peu de ca nostra, al carrer del Ponterró, fins a ca seva, al carrer de ses Parres. Menj el mateix que mengen els altres i llevat de les febres no record haver tengut cap altra malaltia greu. No sé molt bé quants d'anys tenc, però són molts. Es veu que el Bon Jesús no em vol.

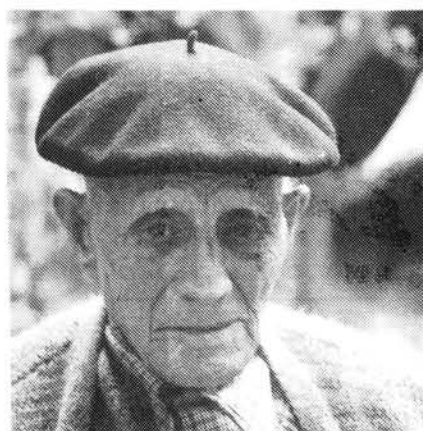
Aina Ginard Canet

(30.3.1896) De jove vaig viure a Artà, però ja en fa molts que visc a la Colònia, perquè venguérem de garriguers a Betlem. Estic bé, però les cames no em van gaire. Ara no faig res perquè no puc, però fins fa poc feia capells i obra de pauma. Aquí teníem les palmeres més bones de tota Mallorca. Som molt dematinera, acab la son molt prest, però com que no em puc vestir tota sola he d'esperar que m'aixequin. Per viure tants d'anys l'únic que he fet ha estat molta de feina.

Maria Esteva Ginard

(24.6.1897) Em trob malament, no em fa mal res i me'n fa tot, no m'arribaré a morir mai, és una vergonya viure tant. No prenc medicament, però només estic bé dins el llit. Fins que vaig fer els 90 em trobava bé, feia el dinar i arreglava la casa, llavors ja vaig començar a perdre cames fent llatra. Em vaig retre perquè vaig caure davant un cotxe, vaig agafar por i no he sortida pus pel carrer. M'enginy a menjar tota sola i el que m'agrada més és l'arròs espès, no vaig de brou.

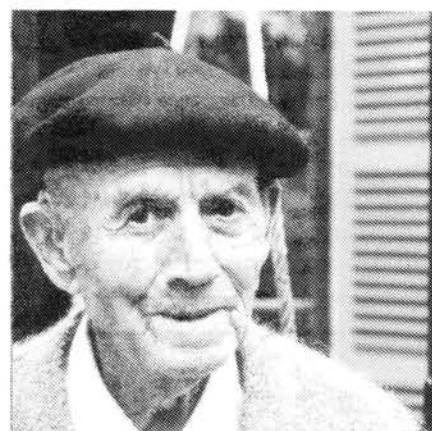
Joan Lliteras Vaquer

(03-10-1.897) Em trob bé, amb molts de defectes, però encara m'aguant. No sé el secret de viure tants d'anys, però no he duit aquesta vida que du el jovent d'ara. La vida d'avui és un desastre perquè hi ha molta polissonada. Cada dia llegesc el diari i m'inform de tot. No tenc cap feina de tot lo dia i un dia per l'altre vaig a la posada de Son Sureda, allà hi tenc els trastos i m'hi afait. Tenc tots els germans vius i entre tots quatre sumam 360 anys.

Cristòfol Massanet Juan

(6.1.1898) Quasi tot el dia sec en aquesta butaca i qualche capvespre m'acompanyen a fer una volteta pel carrer de Sant Francesc. Tota la vida he fet feines pesades: he arrabassat oliveres, he fet forats amb manuella... i fora rampa, i diuen que la feina espenya! Em pensava que no viuria tants d'anys, els meus pares es moriren més joves, per això jo no crec que vengui d'herència. El món ha canviat molt, els primer jornals que vaig fer cobrava 6 reials.

Antoni Lliteras Vaquer

(28.9.1900) Els matins me'n vaig una estona per la 3ª Edat i llavors m'entretenc cuidant un parell de gallines i coloms i aid a la casa en totes les feines que puc. Vaig un pic a la setmana a Sant Salvador, em pensava que ho hauria de deixar anar, però m'he recuperat bastant. He disfrutat molt de les meves jovintuts: caçar, pescar, colls de tords, fer puu... han estat els meus esports. Menj de tot. De jove tenia una llaga a l'estómac, però ara els metges no en veuen ni senya.

CENTENARI D'ANTONIA TORRES SALAS

Programa d'actes a celebrar dissabte dia 31.10.92

A les 16:45 hores:

Obertura de la festa al carrer Careta nº 14 amb l'actuació de la Banda de Música d'Artà per iniciar l'acompanyada de madò Antònia a l'Esglesieta de Santa Caterina amb els tamborers i cornetes del Col·legi Na Caragol. El recorregut serà pel carrer Vinya, Cardenal Despuig i Llebeig. Es convida els veïnats d'aquest carrer a enramellar davant ca seva.

A les 17:00 hores:

A l'Esglesieta, missa solemne en honor de la centenària Antònia Torres Salas. Es ballarà L'Oferta.

A les 17:45 hores:

Recepció a la Plaça del Conqueridor amb la Banda de Música i benvenguda per part del Club de la Tercera Edat. Acte seguit, dins Sa Central:

- Actuació de la Coral de la Tercera Edat.
- Actuació d'Artà Balla i Canta.
- Glosaça d'Antoni Ginard, Butler, en honor de la Centenària.
- Paraules d'agraïment i lliurament d'obsequis per part de les autoritats i col·laboradors de la festa.
- Refresc per a tothom i fi de festa.

Els esclatasangs d'en Revull

En Sebastià Revull passa per ser un dels millors cercadors d'esclatasangs del poble. És dels primers i dels darrers que en duen. Enguany no podia fallar i dissabte dia 24 es passejava pel poble exhibint el rara espècie de rave que havia trobat i que hem immortalitzat per als lectors de Bellpuig. Fixau-vos bé què du el rave aferrat al tronc: una grapadeta d'esclatasangs petits, però sans. No hi cabia de goig per la insòlita troballa. El trobarem que anava a mostrar-la al seu amic Pep Gamundí, home avesat a coses extraordinàries que es troben pel centre de

l'illa, al peu de la serra de tramuntana, però que va quedar sense paraula quan va veure l'exemplar d'en Tià. També en

Pere Gatova quedà sorprès però tengué esma de demanar-li d'on ho havia tret. En Tià, com a bon cercador, no va ser gaire explícit:

Clínic Artà

CONSULTORI MÈDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

c/ Ciutat, 39 - tel. 83 62 37
07570 - Artà

AMPLIA ELS SEUS SERVEIS

Dimecres de 9 a 13 h.: **Medicina general, Cirurgia, Electrocardiografia, Dietètica, Reumatologia i Rehabilitació.**

PRIVATS i A.S.I.S.A.

Cada dimarts serveis de
GINECOLOGIA
a càrrec del Dr. Arturo Gil Bretones.
(hores convingudes)

Cada dimecres servei de
PEDIATRIA
a càrrec dels Drs. Marcó Llieres.
(hores convingudes)

“Ho he baixat de la muntanya”.

La fotografia també servirà per demostrar que dins els horts argilosos també s'hi fan esclatats. Però només els saben trobar els cercadors enginyosos, com en Sebastià.

Colls de tords al Vedat Social

El passat dia 8 d'octubre es va fer, com cada any, el sorteig de colls de caça de tords amb filats per als socis de l'Associació de Caçadors de la comarca de Llevant, al saló del Centre Social.

La reunió va tenir lloc a les 9 del vespre encapçalada pel president local de l'associació Jeroni Cantó, acompanyat pels membres de la directiva i pel president de la societat de caçadors local Lluçia Mestre i

dos representants de Secona.

Tant com arribaven els caçadors presentaven l'autorització de la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear i la corresponent llicència de caça (que dies abans havien sol·licitat a l'associació i que l'entitat s'havia encarregat de tramitar) per poder prendre part al sorteig dels colls del Vedat Social de Sos Sanxos.

Tots els noms foren posats dins una bossa i seguidament una mà innocent començà a treure noms i els agraciats en la sort d'esser els primers elegiren el coll que més els interessava. Dels pocs més de 40 colls per concedir se n'adjudicaren 20 ja que molts renunciaren perquè realment els bons són una minoria.

Una nota a destacar enguany és l'entrega per part de la

Conselleria d'un full on el caçador haurà d'apuntar cada dia hàbil de caça, els tords que vagin agafant, màxim 25 per dia, i que al final de la caça entregarà per fer una estadística dels animalets que queden a Mallorca. Aquest control el farà la Conselleria del Govern Balear a través de les distintes associacions de Balears.

Els preus per coll van ser de 9.000 pessetes el més car i 4.000 el més econòmic.

Esperem que enguany la temporada sia més satisfactòria ja que l'any passat a qualque caçador li va sortir a prop de 500 pts. per tord.

C/. CIUTAT, 2 - ARTA Tel. 83 60 88

TORRES

**FOTOGRAFIA I VIDEO
INDUSTRIAL, PUBLICITARI,
REPORTATJES ...**

**NOU SERVEI DE REVELAT
D'AFICIONAT**

- **MAXIMA QUALITAT GARANTITZADA**
- **T'ABONAM LES FOTOGRAFIES**
- QUE NO T'AGRADIN (maxim 25% del revelat)**

1 Hr.
**servei
urgent**

CENTRE FUJI

Les NN.SS. publicades

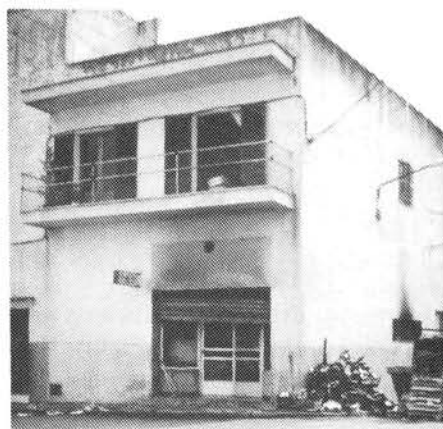
Dissabte passat dia 24 sortiren publicades al BOCAIB les Normes Subsidiàries d'Artà. La publicació no va ser íntegra, ja que mancaven els mapes i la memòria i només s'hi contemplava la normativa. Com que el que s'ha publicat en aquest número és suficient des del punt de vista legal, entraran en vigor al cap de quinze dies, concretament dia 11 de novembre. El periple de la documentació urbanística fonamental haurà arribat a la fi.

D'altra banda, la suspensió de llicències dins l'àmbit de l'Element Paisagístic Singular està en vigor des del dia 8 d'aquest mes.

II Mostra d'Art del Llevant

Del 23 de desembre al 6 de gener està prevista la II Mostra d'Art del Llevant a les sales d'exposicions de Na Batlessa. Si bé encara no ha començat la difusió i publicitat de l'exposició, des d'aquí avançam que la data de lliurament de l'obra serà de l'1 al 12 de desembre. Enguany, però, en lloc de dues obres per artista només se n'acceptarà una a fi de poder encabir dins les sales totes les obres presentades. Us mantindrem informats tan aviat com poguem confirmar els detalls.

Incendi a la papereria Buffetti.

Vegeu les imatges de durant i de després de l'incendi

El passat dia 12 d'octubre, sobre les 23 hores de la nit, es va declarar un incendi a la papereria Buffetti del carrer Gómez Ulla, 25, propietat de Mateu Esteve Sureda, Xapato.

Segons fonts fidedignes, el foc va ser provocat per una sobrecàrrega elèctrica a l'interior de l'establiment. Tot i això, l'oficina que està darrere de l'immoble va quedar intacte.

Policia local, bombers i veïnats col·laboraren en les tasques per extingir les flames evitant que aquestes cremassin la vivenda que està ubicada damunt de l'establiment en qüestió.

Per sort no hi va haver desgràcies personals però sí materials ja que les flames cremaren tot quan hi havia dins la papereria. Les pèrdues econòmiques podrien arribar a uns quants milions de pesetes.

**Campanya de
Normalització Lingüística**

**ESPECIAL-VIAJES-
INMACULADA-CONSTITUCION**

BAL - 090

Telefax 586470

Telex 69565 VGOR E

Calle Binicanel·la, 12

Tels.: (971) 585515 - 585552
CALA MILLOR

Carretera Cala Agulla, 19

Tels.: (971) 564300 - 564017
CALA RATJADA

VENECIA (4-8 Dic.)	62.000 pta.
ESTAMBUL (5-8 Dic.)	65.900 pta.
VIENA (5-8 Dic.)	56.800 pta.
PARIS (4-8 Dic.)	62.000 pta.
LONDRES (4-8 Dic.)	49.900 pta.
GALICIA (4-9 Dic.)	48.500 pta.
MADRID (4-8 Dic.)	38.800 pta.
V. ARAN-ANDORRA (4-8 Dic.)	37.500 pta.
V. ARAN-LOURDES (5-8 Dic.)	35.900 pta.

CANCUN. (7 noches).	89.000 pta.
PUERTO PLATA. (7 noches).	84.500 pta.
EGIPTO (8 días/ 3 noches)	99.900 pta.
crucero).	

CHINA-HONG KONG (28 Nov.- 13 Dic.)
Visitando: PEKIN-XIAN-SHANGAI-GUILIN-CANTON-HONG KONG.
H. de lujo. Visitas incluidas. Acompañante desde España. Media Pensión en China y alojamiento y desayuno en Hong Kong.
356.000 pta.

**DUSSELDORF
HANNOVER
HAMBURGO
MUNICH
STUTTGART**

21.000 pta.

(avión ida/vuelta desde Palma)

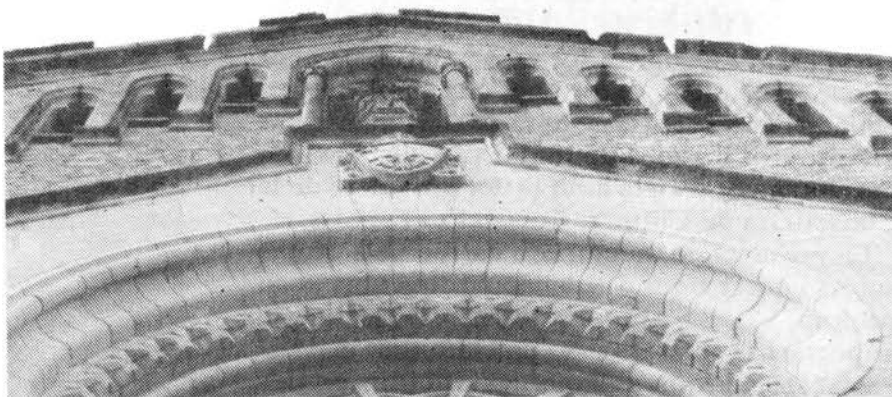

Tempesta amb forta descàrrega elèctrica.

La forta tempesta que es va produir el passat dia 8 d'octubre a la nit, provocà deperfectes i mals a algunes cases del poble. La pertorbació anava acompanyada d'una enèrgica descàrrega elèctrica, fortes tronades i pluja amb ratxes fortes de vent.

Segons sembla, un llamp s'estavellà sobre la façana

Vegeu el dany causat a la cornisa e l'església.

principal de la parròquia i destrossà part de la cornisa que dona al mirador.

A causa d'aquest llamp, moltes cases d'algunes barriades foren perjudicades per la forta descàrrega elèctrica i es feren malbé alguns televisors, torres de música, telèfons fora fil i altres aparells electrònics que en aquell moment estaven connectats a la xarxa elèctrica.

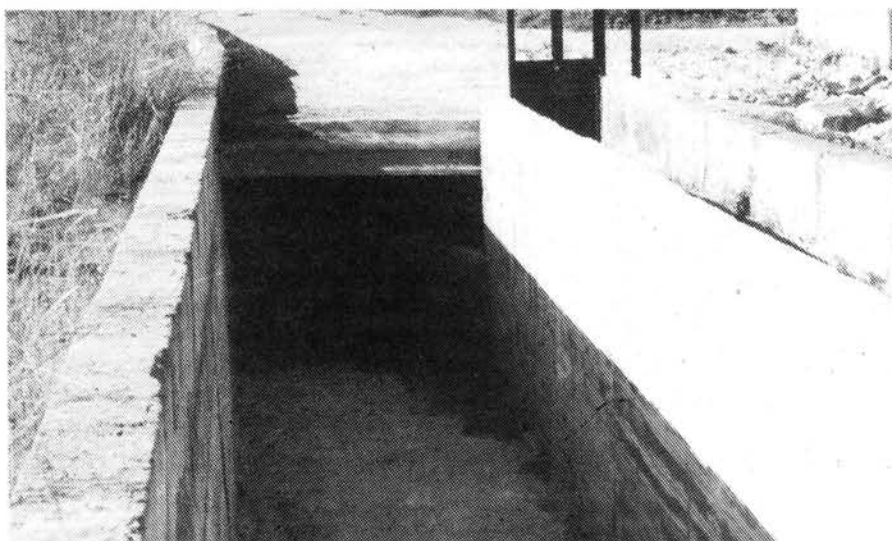
Possiblement més de dos s'endugueren un bon ensurt ja que els llampecs era de vivíssima

claretat, que encara que era fosc permetien veure els camins i paisatges de foravila, i les tronades eren força estridents i assordadores.

Cal dir també que la forma en què llampejava era tot un espectacle: llampecs incessants per tot arreu. Alguns aprofitaren, una vegada minvada la borrascada, per pujar a les murades de Sant Salvador per contemplar el fenomen metereològic o bé per mirar d'aconseguir-ne alguna fotografia.

Obres a la síquia

Després de les desagradables inundacions provocades per les fortes pluges de principis de mes, l'Ajuntament optà per tomar el mur de contenció de la sortida de la síquia que funcionava de desarenador. Aquest mur contenia l'avenguda d'aigua i evitava que la depuradora s'exposàs a rebre grava i macada que poguessin deteriorar el seu bon funcionament. L'esfondrament del mur de contenció i la funció que desenvolupava ha fet canviar el sistema d'evacuació d'aigües. Si abans s'emprava la contenció de les plugudes més fortes, ara serà el desnivell de la sortida el que seleccionarà les aigües

terroses de les lleugeres. Així, sense aturar les aigües pluvials en la seva sortida, s'evitarà en gran mesura la possibilitat dels

desagradables retorns d'aigües residuals als veïns de la zona baixa d'Es Cós.

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - Artà

Para avisos y preavisos: tels. 56 30 96 y 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

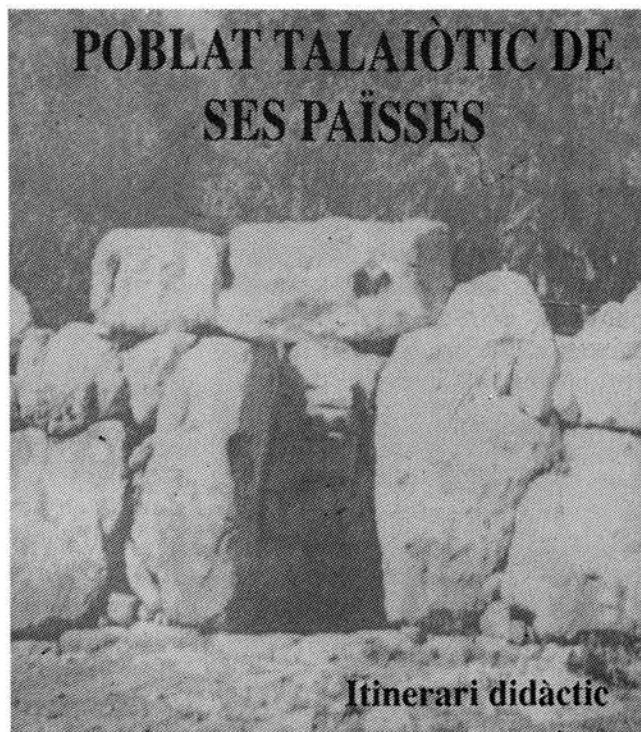
Itinerari didàctic

El passat divendres dia 16 d'octubre va tenir lloc a Na Batlessa la presentació de l'Itinerari Didàctic de Ses Païsses, obra de Bartomeu Tous i Antoni Picazo que ha estat editada per l'Ajuntament d'Artà amb la col.laboració de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

La presentació va córrer a càrrec dels propis autors i del regidor d'Educació i Joventut, Joan Andreu Vives. Antoni Picazo va resaltar la importància històrica i patrimonial de Ses Païsses; Bartomeu Tous va incidir en les orientacions teòriques i les característiques de l'itinerari presentat i Joan Andreu Vives va expressar la voluntat política d'editar material didàctic destinat a donar a conèixer i defensar el nostre entorn.

L'Itinerari Didàctic de Ses Païsses és un itinerari pensat per donar a conèixer aquest indret als escolars de secundària obligatòria. Amb aquest objectiu s'hi troben programades una sèrie d'aturades (el portal, les habitacions, el talaiot, la sala hipòstila, etc.) en cada una de les quals es dona informació i es proposen activitats.

L'itinerari, de fet, està compost per dos documents: el quadern de l'alumne (que és el que s'ha editat) i la guia del professor, imprescindible per a una correcta aplicació ja

que és on s'hi donen les claus per fer del quadern de l'alumne una veritable eina per a l'educació ambiental, és a dir, per a una educació que contribueixi, en aquest cas, a la defensa del nostre Patrimoni Històric.

Carretera C-715

Les obres de la carretera C-715, en el tram del Coll d'Artà a Artà estan gairebé acabades. La pavimentació asfàltica sembla ja completada i hi mancava la senyalització vertical (discs sobretot, perquè els indicadors ja hi són) i l'horitzontal (pintura sobre el paviment). Falta també els acabats de les voreres i les connexions amb les camades. També l'ordenació del trànsit a la confluència amb 31 de Març, davant la caserna de la Guàrdia Civil, que inclou els semàfors.

El resultat no és esperançador. El pis del tram del Pla d'Es Molinet i Costa d'en Grua continua presentant nombroses irregularitats que si bé no són tan aspres com després de la primera capa d'asfalt, continuen notant-se excessivament. La resta del paviment tampoc no és del tot regular.

Presentació del curs d'adults

Ahir va fer vuit dies que a Na Batlessa tengué lloc l'acte de presentació i obertura del nou Programa d'Educació d'Adults 92-93. A l'acte hi assistiren alumnes i professors. El batle M. Pastor i el coordinador dels cursos Andrés García, presentaren les novetats del programa d'enguany i es lamentaren de la manca de col.laboració per part de l'INEM, organisme que enguany no ofereix tota l'ajuda i cursos que es desitjaven. Així i tot s'encoratja els alumnes a participar activament en els cursos que facin, a ésser constants i a aplicar-s'hi per tal de treure'n el màxim profit i repetir l'èxit d'aquests darrers anys. L'acte acabà amb un refresc per als assistents.

Recordances de Madò Antònia Torres

És ben vera que darrerament hi ha més persones que arriben als cent anys de vida. Dins Artà mateix hi hem vist assolir fa poc els cent anys Madò Catalina Gelabert, Barca, madò Beatriu Gelabert, Jaumina, i madò Pereta Carrió, Rectora.

Abans d'elles també arribà als cent anys dona Dolors Sureda i Pujol, que havia nascut a Artà on la seva família havia vingut, l'any 1865, per fugir del còlera, i pens que també hi arribà un tal Bernat Esteva, Ros. També sabem que a l'Argentina hi arribaren una tal Rabassona i el meu oncle Gabriel Bisquera.

El primer centenari artanenc conegut és l'honor Miquel Sanxo, àlies Pisca, que vivia enara l'any 1717. Així, trobant-se en edat de 102 anys, salvo error, i sense forces, feia donació al seu fill Joan i als seus néts Pere i Miquel Sancho i Massanet. No sabem quants d'anys encara sobrevisqué.

En l'avinentesa dels cent anys de vida de madò Antònia Torres, li retérem visita. Ella, dona de molta simpatia, ens rebé amablement a ca seva del carrer Na Careta i li férem algunes preguntes que ens contestà amb rapidesa.

De tot d'una, ja vérem que les seves respostes eren assenyades i retreien dades molt antigues de la nostra menuda història local i pensàrem que seria interessant donar-les als lectors de Bellpuig, una miqueta completades pels nostres afegitons d'història.

Madò Antònia Torres i Salas nasqué a Artà dia 31 d'octubre de l'any 1892, a les dues de la matinada. El mateix dia rebé el baptisme de mans de Mn. Joan Sureda, el vicari Panyello. Els seus pares eren: Gabriel Torres i Gili i Antonina Salas i Carrió, nadius d'Artà. Els seus avis paternals: Père Josep Torres i Sunyer, de Ses Eretes, i Antonina Maria Gili i Esteva, Frare, de la nostra nissaga paterna. El primer d'Artà i la segona de Son Servera. Els avis materns: Sebastià Salas i Massanet, nascut a Artà de pare manacorí, i Catalina Carrió i Font.

L'àvia materna mereix una petita returada. Nasqué a Artà, l'any 1840, filla de Pere Carrió i Sancho, Punt, i de Joana Maria Font i Terrassa. Aquesta, filla de Sebastià Font i Tous i de Joana Maria Terrassa i Melis, descendent de Capdepera i de malnom, probable-

ment, Conilla, que sapigué transmetre a la seva estirp. El rafal de Na Conilla és de la Torre de Canyamel.

Dins la parentela hi hem trobat capellans, frares i monges.

A més del seu oncle matern Fra Pere Salas que abans volia ser ermità d'Artà i que ingressà al Tercer Orde Franciscà i visqué onze anys a Roma, a Ciutat, i a Madrid on morí, ens consta l'existència de Mn. Josep Coll, del P. Fra Miquel Coll i de sor Jerònima Coll i Sastre, monja concepcionista del Palau de Sineu, oncles i tia, respectivament de Joana Maria Tous i Coll, àlies Mantallera, i aquesta mare del seu besavi Sebastià Font i Tous.

També hem trobat Fra Jaume Sunyer, germà de labesàvia paterna.

Recorda, de petita, la mort d'un germanet que morí quan tenia 11 mesos. La mort ocorregué en la casa situada en el cap de cantó del carrer del Mestral i Llebeig, davant la cantina, a la part de l'Esglesieta.

No anà mai a escola o costura. Sols aprengué les oracions, per combregar, a ca Ses Monges, quan tenia deu anys. Per anar a combregar feien dues teringues. A davant hi anaven les nines senyores més grans. Ella va anar també amb les senyores, perquè anava ben vestida de pageseta i amb botonada nova d'or, i era de gran estatura.

Aiximateix acudí un mes a escola amb la padrina d'en Serafi Alzamora, una hora cada setmana i pagava un velló setmanal, és a dir, una pesseta mensual. Quan va saber escriure i llegir "Antònia Torres Salas", no hi va tornar pus.

Ella va conèixer el canonge don Gaspar Vidal Vidal, que li regalà un albercoc molt gros. El mostrà a sa mare i un senyor li va comprar per dos reials.

El canonge Vidal morí a Artà el 30 de desembre de l'any 1902. Havia nascut a Palma el 1833. Durant l'epidèmia de còlera serví els malalts a l'Hospital de Caputxins. El 30 de juliol de l'any 1883, és nomenat Canonge Doctoral de Mallorca juntament amb don Sebastià Gili que, suposam, a instàncies seves, comprà un trast on hi edificà una casa de planta nova i d'un estil singular que encara es conserva: Cas Canonge, convertit en un topònim de la vila, en el carrer de Ciutat, abans de La Força.

Mentrestant ajudava sa mare en les feines de la casa, perquè així sa mare podia fer traus per a una

modista, anomenada Sa Mestra Pepa, que vivia davant l'Esglesieta. Guardava els germanets i feia llatra de ventadors. Després feia senalletes grans de tretze voltes. També va fer bosses de plata per a un de ciutat. Encara en conserva una, de bossa, que ens ensenyà. Ballava de pagès d'allò més bé. La seva mare deia que així havia de ser, perquè ja havia nascut ballant.

Emperò ben prest volgué anar-se'n a ciutat. Això té la seva petita història. Davant ca seva en el carrer de Na Careta, hi havia Can Murta, on una parra adornava la façana -encara ho recordam quan anàvem a escola a l'Esglesieta. El vell Murta, caminer, siulava i tocava la guitarra. Una cunyada d'En Murta la va passar a Can Planes, quan ella tenia a prop dels 20 anys.

Recorda ben bé la primera vegada que va anar a Ciutat, abans d'anar a Can Planes. Va estar a ca dona Margalida Sureda i Sancho de la Jordana, de Ribas de Pina. Una germana de la seva senyora havia d'entrar monja tancada del convent de Santa Clara. Ella mateixa va assistir a l'entrada. La nova monja entrà, besà en terra i les portes es tancaren. Era devers Pasqua. Efectivament, dia 3 d'abril de l'any 1910, rebé l'hàbit a Santa Clara, sor Maria del Salvador Sureda, abans dona Maria Antònia, filla de don Joan Sureda i de dona Celestina Sancho, nascuda a Artà, l'any 1874.

Hi va estar quatre mesos. Tant li va agradar que sempre donava càstig per tornar-se'n a ciutat, de criada, i va passar a Can Planes, quan tiraven a terra les murades. El tren només arribava a Manacor, on l'esperà la seva àvia Cunja que estava a Can Pericos.

La senyora de Can Planas nomia Carne Hevia Maura, de la família de don Antoni Maura, del qual en va veure posar l'estàtua a la plaça del Mercat Vell, devora Sant Nicolau.

A ciutat li canviaren el nom. D'Antonina passà a nomenar-se Antònia.

Moltes més coses ens contà madò Antònia Torres, la novella centenària. Amb aquestes lletres li volem desitjar molta salut per poder-nos encara contar més records conservats dins la seva felicitat memòria. Per molt de temps.

Antoni Gili.

Repèl a l'any 1892.

El títol és força eloqüent, perquè només pretenem repelar el cambuix del que fou anomenat any econòmic de 1892. Pertant, i a posta, deixam per als historiadors el desenvolupament històric d'aquella monjoia centenària. En conseqüència, l'article present (a semblança de l'escultor pagès) serà orfe de flocades i borles literàries. També posarem esment a no llenegar per sobre el verdet de la prepotència, tota vegada que el resultat final ens abocaria a caure de nas dins l'avenc traductor (traduttore traditore), o bé de topar frontalment amb l'esmortèit i apergaminat frontis de l'opulència personal.

El 1892 es caracteritzà per l'escassetesa de diners. Es veu a la llegua que la carestia pecuniària ve d'enfora. El batle d'aleshores, Antoni Cassellas Esteve, de Ca de Ses Pujoles, tenia la testa tan plena de projectes com buit el sarró de la Sala. El vent de les obligacions a satisfer i cobrir esventaven qualsevol índex de bonança. Les cinglades econòmiques serien, al llarg de l'any, el sant i senyal perquè el braguer de la vaca sagrada dels diners era mínim

i carregat de mamitis.

A mitjan matí de Cap d'any se presentaren al despatx consistorial el "Cabo" de la Guàrdia Civil, Jeroni Pons Pieres i els guàrdies segons Nicolau Llompart Canyelles i Josep Vidal Cerdà, amb intencions de tocar plomes. La petició es formulà en base que els tres civils gaudien d'un creu pensionada amb 2'50 pessetes anuals per barba. Igualment, la "Sociedad benéfica

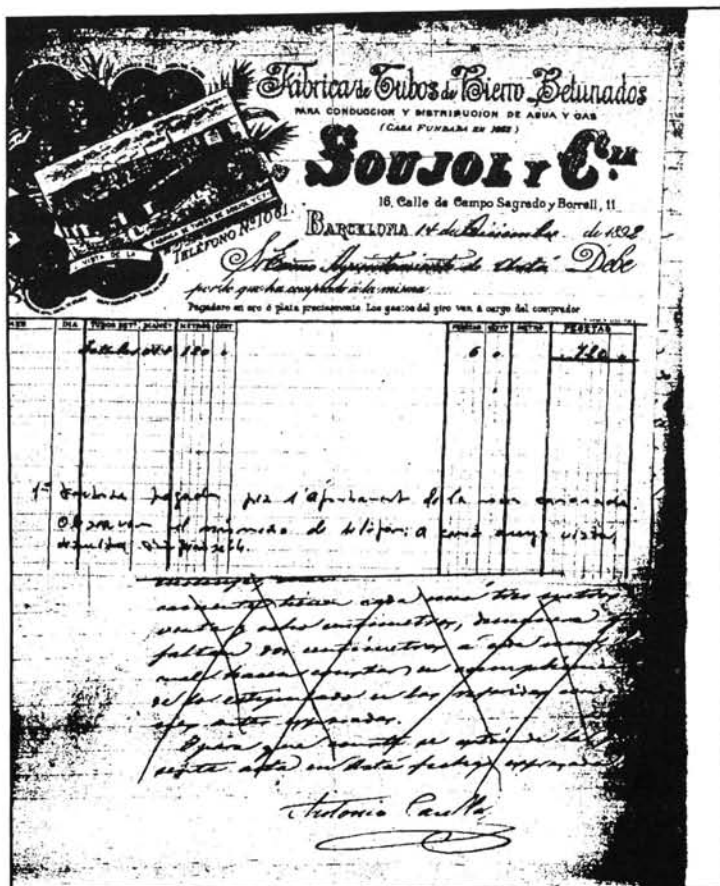
Auxilio Artanense" i la "Sociedad el Porvenir", l'amos-traren de valent a fer més equilibris que no fa un gall damunt la parra.

Els maldecaps seguiren rondinat el cervell batlall, perquè no hi havia setmana que qualque carro no caigués de copes dins el sobam del Camp d'en Tomàs. En Casselles no tengué més remei que aixecar-hi una paret. Però el gener estava disposat a fer-li la quantra, perquè el dia 16 un descomunal aiguat quasi s'emportà els rentadors públic al camp blau, no restant casa sense goteres. Encara el desastre plu-jós romanía verjo, vet ací que en Jaume

Bonnín Miró, li posà en mans la factura del petroli consumit per les faroles durant el primer mes de l'any: 120 pessetes.

Tot seguit veurem que les tebes relacions entre artanencs i coloniers vénen de lluny, perquè el 31 de gener gira fulla amb la petició formal de set estadans, que sol·licitaven ser empadronats a la Colònia i no pas a Artà.

Devers el 14 de febrer, l'antic

Detall de la primera factura de la companyia Soujol y de Barcelona.

ESPASE S.L.

ASESORES DE EMPRESAS

Asesoría Fiscal, Laboral, Contable
Tramitación de Escrituras

c/ Santa Margalida, 70
07570 - Artà
tel. 83 56 56
fax 83 56 26

Avda. Jaume III, 24 - 2º A.
Palma
tel. 71 75 96
fax 83 56 26

pont que anava al Prat des Lli, Son Boiet i Capdepera, se'l coneixia com es pont petit, que pareix ubicat dins el topònim "Es tancat d'en Vago". Su arran, en Toni Carrió Pomar, obtengué la propietat d'una finca de 2H. 87A. 492C., anomenada "Es pont de Capdepera". Ens plauria trobar papers que envigoritzassin si el susdit pont és, en realitat, el "Pont Tordonell".

Tal volta interressi al jovent d'avui les següents dades de la quinta del 1892: Mossos quintats, 64; mitjana d'alçada, 1'610 metres; mosso més gran, Pere Forteza Pinya, 1'792 metres (un gegantàs); quinto més petit, diguem que no arribava a 1'50 metres. El pobre, segurament ni tan sols mamaria a la mamella de darrera.

Una de les obsessions del batle era la construcció de ponts i el condicionament dels torrents. El 22 de març aixecà el pont des Barranc de Morell i Sa Canova. Les apressants necessitats de fer calius l'atabuixaren a fixar el preu de la prestació personal. De guaita sol a sol amagat, jornal d'un home, una pesseta. Cavalls, jou d'ases i colla de bous, deu reals. Carros i galeres, 3'75 pts. Carretons, 2'75 pts. Carretets de mà, sis reals. Cavalleria menor, 0'75 pts.

Quant a les despeses de la Parròquia per Setmana Santa, eren a compte del Consistori, que tenia el costum de col·locar una imatge del Sant Crist a la finestra major de la Sala (en l'actualitat tots sabem quins són

part dels escorbeis de vidre que ornamenten la façana de l'edifici municipal). Per a Pasqua mestre Pep Rodríguez aprofitava per cobrar el subministre de tinta; 18 pessetes per tot l'any i 40 pts. per l'actuació de la banda de música i les processons.

En sessió del 10 d'abril, s'acceptà el llegat que Don Toni Blanes Juan havia fet el 13 de setembre de 1891, per canalitzar l'aigua de Son Calletes. La font naixia dins el topònim conegut per "Ca'n Nadal". El batle girà cel i terra per tal de veure quina solució era la més avantatjosa, procurant dades de les millors fàbriques de l'Estat i estrangeres, per indicació de l'enginyer Eugenio Molinas. La canonada subterrània es col·locaria amb les quinze mil pessetes d'en Blanes i l'ajut de la prestació personal, dementre el llegat no fos suficient per dur l'obra a terme.

El picapedrer, diguem-ne oficial del poble, era mestre Mateu Obrador, Claret, el qual dava abast a tot déu. El 24 d'abril signava el permís de façana de la casa de Sebastià Gili Nicolau, Batlet, al carrer Major (Rafel Blanes). En aquelles saons, quan la vivenda estava acabada, llavors el contractista demanava audiència per "construir facha-

Edifici de la Sala l'any 1892 al carrer de la Parròquia. Actualment és la cotxeria del domicili matrimonial d'en Tomeu Violi i Rosa Massot.

da según plano que acompañaba". Amb els diners que ara costa començar una casa, en Cassellas hauria fet un pont des del Cap Ferrutx a Barcelona, i tengué doblers de sobra per fer el trenet de la Expo grespo fresco.

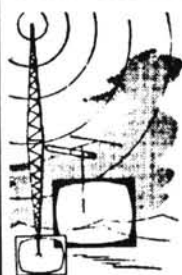
Quan pareixia que la caixa municipal havia tret el coll fora de l'aigua, la maregassa econòmica augmentà l'onatge. La brigada gairebé feinejava sense estris de feina. Alça que daça, que digué el sen Maça, a comprar dues botes, dos picassons, dos parpals i "dos chades en brec"

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

EXCAVADORA MINI

C/. Son Servera, 29
Tel. 83 65 59

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Electrodomésticos
Reparaciones eléctricas - Antenas

Proyectos

Mateo Morey

83 51 35

Calle Gran Vía, 25

ARTÀ (Mallorca)

(sic). Res de dumper ni graneres de canya d'arròs.

Una setmaneta després el Rector Don Gabriel Salvà fa sabent al batle que és a punt d'estrenar la nova rectoria del carrer de Sant Salvador, "única via de acceso hacia la casa rectoral", remarcant-li la necessitat d'arrenjar la cambra d'estatge. Voluntat concedida. Quan l'ou problemàtic era a mig empollar, en Cassellas reb la queixadissa d'en Miquel Homar, batle pedani de la Colònia de Sant Pere. Els veïns Pere Gili, Canet, i Tòfol Servera, Virell, havien comés un acte sacríleg; avalotar i esbucar "el Mes de Maria dentro del Oratorio de la Colonia..." No hi ha volta de fulla: La gent de cervell caducat data de quan Caïn i Abel se partiren els panets i romperen canons.

Si actualment la pell d'Artà pateix dermatosi crònica de paperum, herbeis i plàstics, ara fa una centúria patia de buïnes bistieres i butllofes asals. Els conradors fregaven les bísties fermades a la corresponent baula just al costat del portal de la casa. Entre pilotes de càrritx, pèl, mort fea, mosques d'ase i brians, el poble era un lloc infecte i malsà. Per por d'infeccions greus, en Cassellas prohibí tan insalubres habituds.

Com que no ser d'altra manera, el 21 de maig protesta general dels dos caminers. Motiu? Que estaven farts de cavar la síquia de la font de la vila. Ho trobam ben natural, no en mancaria de noves, ara, ja que "quan el caminer sua

l'infern traspua". El batle, apiadant-se d'ells, els agregà un peó ajudant.

A principis de juny l'Ajuntament atorgà poders a Don José de la Cuesta Crespo, perquè cobri certa quantitat que el Govern espanyol deu al municipi. En Crespo quan exposà les seves previsions, no va tenir singlot: Cobraria, però amb un 30% de benefici. Al mateix temps s'adreçà una petició al ministre d'hisenda perquè rebaixàs la taxa sobre consums d'esperit i sal, a 1382 i 625 pts. respectivament, d'un muntant de 16034 pts. Els arguments presentats versaven que des del 13 d'agost de 1890 la població havia sofert greus inundacions i calamitats en forma de calabruix i fortes calamarses, especialment a l'hivernada de 1891 a 1892, durant la qual, la trenca d'arbres superà la xifra del 50%. El camp era un ermàs total i els pagesos grossos no podien donar jornal a quasi ningú. Aquest fet comportà la famosa emigració a Sud Amèrica. Per sort, l'entusiasme del batle no tenia límit. Escrigué a Madrid, posant ben a les clares que un poble desenfeinat, per manca de treball, malament pot pagar impostos.

Apropant-se les festes patronals, en Cassellas declarà l'estat d'alerta roja, i, en previsió d'evitar un rebrot del còlera, "morbo acuático", la Brigada, en l'ajut dels pocs treballadors

Detall del pont des Barranc. Enguany ha complit cent anys.

en condició de fer el jornal de camí, netejaren i engranaren el poble per comptes d'extirpar el possible focus d'infecció. Capítol sanitari resolt, posem el subsegüent bony a reblanir. Dia 24 de juliol es paga a Nicolau, Garamèu, i a Mateu Claret (no veim quins doblers) obres realitzades a la nova canonada. S'esbrinà la subhasta per la fabricació dels tubs (sistema Chameroy), transport i col·locació per operaris hàbils, servitud de pas per part dels propietaris de finques veïnes, etc. L'anunci restà inserit al BOP nº 3979 de 31 de juliol. La subhasta se celebrà el 20 d'agost,

• CLASICOS • NOVEDAD • IMPORTACION

Tejidos Llevant

(Cristóbal Carrió Sancho)

D.N.I. 78.171.058-5

**ATENCIÓ
ESPECIAL ALS
ARTANENCS**

Pça. Barcelona, 2
Tel. 45 70 78
(Davant l'estadi "Lluís Sitjar")

PALMA DE MALLORCA

recaient a favor de la Casa Soujol de Barcelona. El diàmetre de la canonada era de 14 m/m. i el preu, 6 pta. metre lineal, inclòs transport i col·locació.

A finals de setembre, entrà en vigència el sistema mètric decimal. Des d'aleshores quilos i grams. Les mesures tradicionals, com quintars, arroves, terces, lliures i unces, no comptaven per a les novelles romanes municipals. Al 10 d'octubre el rector Salvà feia sabent haver construït la paret que enllaça l'angle del segon vertent de la Sala amb l'altre angle de la capella del Sagrari. La Casa de la Vila estava al carrer de Parròquia, a l'actual cotxeria de Na Rosa Massot. Fent un poc d'oli al pressupost, el batle li entregà 40 pessetes per la nova capella de S'Esglesieta.

Arribà la primera remesa de tubs: 108, i l'aigua pública abastí la barriada de Santa Catalina.

El novembre fou bonancivol. Quatre petiteses de dos vellons. Però el desembre va ser mogudet: Recepció de la nova canonada. 12 hores de prova no

filtrant-se ni una sola gota: Profundització del pou de Ca'n Nadal. Divisió de terres i camins entre el camí de Son Servera i denominat "Clova d'en Bernat Mestre" dins els Son Catius. Per Nadal, inspecció d'obres a la conducció d'aigües i font de la Vila. Fraus a la vista. Se consultà l'anomalia al lletrat Pere Sampol Mariano. Ja tenim plereres entre la Sala i el senyor Elies Abadía, representant de la Casa Soujol. L'entesa quedà enregistrada l'any vinent 1893. Diguem que Don Toni Patró aportà tres mil duros, exactament, la dècima part del que valia una possessió de nou-centes quarterades.

Prou de repèl centenari. En propers números del Bellpuig publicarem la història de l'antic camí de S'Alqueria Vella, el qual, pel juliol de 1892, se desvià de Son Morey cap a la quarterada

Antoni Blanes Juan, fill il·lustre i mecenes d'Artà.

d'en Coca i el topònim conegut com Ses Cotxeres.

En tot això, el més remarcable del 1892, fou el naixement de Madò Cunia.

P. G.

Jardineria,
Disseny.
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8 Tel. 83 52 44
07570 - Artà

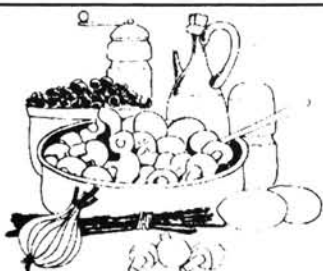

Campanya de
Normalització Lingüística

VOLVO

Venta y servicio
AGENCIA EN MANACOR
HERMANOS NADAL S.A.

C/ Creuers, 30 Manacor. tel 55 21 77 - 55 13 02

Bar
**CA'N
TONI**

Avda. Costa i Llobera, 43

Tel. 83 63 78

07570 ARTÀ

AMARANTA

Alta Bisuteria

C/ l'Agulla, 16
Tel. 56 33 52

Cala Ratjada
(Mallorca)

RECORDS DE HOLLYWOOD

Sirip Rodabó

Brando Llengua Esmolada

No he estat mai amic de tenir enemics, ni ho seré mai. Encara que trobo que el cultiu de l'enemistat és una activitat sana i necessària sempre que l'individu triat pel conreu sigui oïós al tres o quatre-cents per cent. Quan és així, els enfrontaments físics o verbals amb l'elegit poden donar un alt grau de satisfacció -entenent la paraula pel seu caire més sàdic.

En Marlon Brando i jo, perdó, Jo i en marlon brando (no es mereix ni les majúscules) no ens vam poder veure mai. La primera vegada que ens vam trobar va ser a The Cage, el local de carretera prop del qual havia mort feia poc el meu amic James Dean. Brando estava recolzat a la barra, amb el cul d'una starlette imponent a la mà dreta i una cigarreta i una cervesa a l'esquerra. Amb la mort d'en James, The Cage s'havia posat molt de moda i aquell dia no hi cabia ni una contorsionista africana.

En entrar es va fer el silenci, era la primera vegada que trepitjava The Cage després de la mort d'en James i tots sabien com l'estimava. Van fer-me un corredor per deixar-me entrar. Vaig passar per devora aquell simulacre de motorista anomenant brando i...

-Eh, tu, imbècil!

-Perdoni, està parlant amb mi? -no em vaig girar i vaig esperar la contestació.

-Sí, torrapipes, m'has trepitjat i no m'agrada que em trepitgin.

Ah, perdoni- Ja me n'anava, però els sons articulats per aquell subjecte digne d'estudi zoològic em van aturar.

-Sirip, ets un marieta com el teu amic James, segur que acabaràs lleplant-me les botes com va fer ell.

Allò ja no tenia remei, m'havia tocat un punt massa dèbil com per ignorar aquell berul, a més, amb el local pendent de nosaltres no era moment de perdre punts davant la família. Vaig esmolir la punteria i jo també em vaig dirigir cap al seu punt dèbil:

-Si fossis un home, cosa que dubt,

tornaries a repetir, paraula per paraula, el que has dit! Paraula per paraula, m'has entès? - em mirà estrenyent els ulls i provà de contestar-me.

-Em lleparàs les botes com el teu amic James, ets un marieta, Sirip.

-No, marlon, no ho has dit així. Què tornes a tenir problemes per aprendre't els teus papers? Tots els que eren al Bar esclataren a riure, car de tots era coneguda la incapacitat d'en brando per aprendre's els diàlegs de les seves pel·lícules. Per preparar-se una escena com, per exemple, aquell discurs que va fer al film "Juli Cèsar", caracteritzant Marco Antonio, va mester més d'un mes i centenars de preses per filmar-

la. Jo sabia que era el seu taló d'Aquil·les i vaig tornar a insistir.

-Què, marlon? No puc sentir la teva veu, però si sent que tingués un caparrí tan petit per no recordar el que has dit.

-Sé perfectament el que he dit! En James i tu us llepàveu les botes, marietes. A continuació posava cara de satisfacció fins que immediatament les rialles del públic el tornaven a fer envermellar i l'obligaven a tornar-ho intentar, cada vegada amb més nervis i amb la sang més bullenta- Tu i en James dúieu botes de marietes, llepaculs! No era així. Si en James em va llepar les botes tu ets marieta i jo... No... Les botes que dus eren d'en James i el llepador que les desllepi, bon desllepador desllepat i marieta serà si llepa en James com tu lleparàs la des-llepació dels marietes llepaculs que es llepaven i...

En brando es va capficar tant en allò que es va oblidar de mi. Com que ja estava avorrit de veure aquell pobre esperit fent aquell paperet i The Cage co-mençava a fer olor de pixum -les incontinències causades per aquell xistós in-voluntari van ser quan-tioses- vaig decidir anar-me'n a casa a llegir un bon llibre amb l'starlette que en brando tenia a la mà dreta al principi de la història. Quan sortirem de The Cage la contorsionista africana em comentà que també era aficionada a la literatura i s'ajuntà a la nostra festa particular. Mai no havia llegit tants llibres en una nit, ni en tantes postures diferents. Després de la lectura, en adormir-me, vaig somiar que en brando es feia un nus amb la llengua i s'ofegava, bell somni.

CARPINSA

Carpintería en Aluminio
y Saneamiento

A. Cursach y E. Metallana

Tel. 83 54 38
C/ Fray Junipero Serra, 7

ARTA

* Technal

- * Puertas Aluminio practicable
- * Correderas Aluminio
- * Persianas Mallorquinas
- * Cerramientos Galerías
- * Toldos Policarbonato
- * Cristalería y Murales
- * Calefacción
- * Energía Solar
- * Gas Butano y Propano

L'art de cultivar bonsai Figuera (Ficus Carica)

Hi col·locam la figuera amb l'a part baixa de la soca damunt i les arrels, més o manco distribuïdes, penjant pels costats. Posam la pedra damunt un cossiòl per a bonsai, amb un poc de terra a baix, i col·locam les arrels que toquin la terra. Afegim més terra a fi que ens tapi les arrels i un poc de la pedra, i ja el tenim sembrat.

Així ens queda amb un tros d'arrels destapades per damunt la pedra, fins arribar a la terra. Aquestes arrels no han de quedar destapades de moment, per tant agafarem herba roquera i la

podrem llevar un trosset d'herba roquera començant per la part de dalt, perquè les arrels quedin nues i així, poc a poc, li deixarem les arrels vistes fins a la terra. Al cap d'un temps tornaran del color característic de les arrels despullades.

Entre tant cuidarem la part aèria perquè ens agafi una forma agradable tallant i pinçant com si cuidàssim un bonsai dins un cossiòl normal.

Adobs: el primer any, freqüent. Després, normal.

Contar les excel·lències d'un arbre tan conegut i popular com és la figuera és un poc difícil i per ventura em quedarien moltes coses dins el tinter, però us diré que és de la família de les moràcies (parent de les mo-reres) i del mateix gènere (germana) dels ficus que moltes de dones tenen dins un cossiòl a l'interior de la casa o al corral.

És un arbre que està molt ben aclimatat a Mallorca, viu en qualsevol lloc i en les condicions més adverses. Per això és ideal cultivar-lo com a bonsai. És, a més, molt agraït i admet qualsevol tipus de poda i de terra.

Es poden donar molts d'estils, però n'hi ha un que a mi m'agrada sobre tot i que és damunt una pedra.

Per a aquest estil el podem sembrar de llavor, d'estaca i també recuperant d'un brollim, però allò més important és posar-lo en un cossiòl fondo (d'uns 20 cm) i donar-li bastant d'adob, quan hagi ferrat, perquè ens creixin molt les arrels que sempre cerquen el fons del cossiòl. L'any següent devers el febrer o el març el traurem del cossiòl, li llevarem tota la terra que tinguin les arrels, li tallarem les que no interessin (n'hi deixarem tres o quatre de les més llargues) i ja el podrem posar damunt la pedra. Una pedra que haurem triada d'enterra i que ens sembli adequada.

col·locarem per damunt tot el voltant de pedra i arrels fins a la soca. Li fermarem un fil (o dos, o tres: depèn de l'altura), estret però massa. D'aquesta manera ens quedaran les arrels fixades a la pedra, amb herba roquera per damunt per aguantar-li la frescor i amb les puntes de les arrels ficades dins la terra perquè puguin agafar l'aliment.

Al cap d'un parell de mesos

Terra: qualsevol, però que tenguí un poc de call roig.

Malalties: no massa, un poc de copinyó per les fulles. Les arrels solen posar "neuratodos" que es tracten amb un fungicida sistèmic.

Situació: qualsevol. Cal tenir en compte que com més ombra, la fulla serà més grossa.

Jaume Ginard Llinàs

VIDRIO ALUMNIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra i J. Genovard

Ctera. Santa Margalida, 57 - Tel. 83 66 35
ARTÀ (Mallorca)

MORT SENYORA (III)

Miquel Tous Servera
Dibuixos de Nicolau Casellas

Dos dies abans d'embarcar-se el circ rumb a Barcelona, es casaren n'Antoni i n'Aurora. No foren alegres aquelles noces. Més bé tristes, podria dir-se. Per part del noví, per la pena que sentia d'haver quedat disgustat amb sos pares; i de part de la companyia perquè deixaven a Mallorca la persona més amorosa i ben volguda del circ.

Era horabaixenc. Del sol ja no se'n veia la claror i, damunt del moll de Palma, donant el front a una mar atemporalada de la qual el vent de ponent n'alçava inclement salistre porgat que banyava les cares a aquella parella jove, molt atracadets ambdós, com si es volguessin consolar, amb els ulls plorosos i un mocador en les mans, donaven l'adéu a un vaixell en què hi navegava un estimat grup de persones, acostumades a viure aquí aquí demà allà.

Els pares d'Aurora, el dia abans de casar-se, li regalaren com a dot una quantitat de doblers i un cofre, dins del qual hi havia tots els vestits que havia usat en les seves actuacions, pergamins acreditant premis, trofeus i una llarga taringa de programes de gran format escrits en molts diferents idiomes. Entre el doblers d'Aurora i les pagues avançades que havia cobrat Antoni de don Marçal, compraren un pis moblat. Pareixia que la nova vida havia de somriure al novell matrimoni. N'Aurora donava lliçons de solfa, de dansa popular i clàssica i també de piano. I Antoni en poc temps es guanyà de tal manera la confiança del vell notari que, a més d'apujar-li el sou, el posà al front de la notaria, i ell, molts de dies ja no anava per l'escribania.

No gairebé s'havia complit l'any primer de la seva unió, els nasqué una nineta d'allò més garrit i xaravel·lo que ulls poden contemplar. Malgrat que els pares d'Antoni se sentien desairats i no volien acceptar de cap de les maneres el seu matrimoni, ell volgué, quan batiaren son rebroll, posar-li el nom de la seva mare: Concepció.

Els anys anaven passant i

aquella parella era feliç. Antoni, llavors ja don Antoni, era el titular de la notaria d'aquell bon amic que Déu volgué a la Glòria. Com que guanyava que els bastava i sobrava, amilloraren molt el pis, llogaren una criada i, a tant d'insistir del seu espòs, encara que de no molt bona gana, deixà dona Aurora de donar lliçons.

Hi ha en la vida dies funests, freds més que la fulla d'un punyal. Dies de malaureja que mai no

haurien d'arribar perquè destrossen famílies per a tota la vida. Un d'aquests dies, don Antoni anà a Sòller per feines de notaria. Faria escassament mitja hora que s'havia acomiadat d'Aurora i de la seva filla que ja tenia deu anys, quan a l'estació del tren de l'anomenat poble, es rebé la tràgica notícia que hi havia hagut un descarrilament. Els comentaris eren molt diversos. Uns deien que quasi tothom era mort. Altres, que només es tractava de vidres romputs, i n'hi havia també que deien que el tren havia donades tres o quatre voltes de campana. El cert és que, per a la família de qui parlem, l'accident no podia ésser més desastrós. El notari Antoni Crespi havia deixat d'existir.

A dona Aurora, la inesperada mort del seu marit li afectà greument el cor. Malaltia aquesta que no aflorava a l'exterior de la seva persona i que guardaria en secret juntament amb el metge fins a l'eternitat.

Volguren aprofitar, els seus sogres, tan tremenda desgràcia per desposseir-la de na Concepcioneta, al·legant que ella no disposava de mitjans suficients per donar-li l'educació i ensenyament que pertocaven a una nina d'aquella condició. Però Aurora defensà amb tant de coratge i força el que més estimava d'aquest món que aconseguí a la fi quedar-se la seva filla.

Un incert camí i un viure no molt optimista s'obria davant d'aquella senyora, que de bell nou va obrir les portes de ca seva per tornar a impartir l'ensenyament de música, cant i dansa. Gràcies a Déu fou un encert. Prest no li quedaren ni hores ni lloc per poder admetre més deixebles; ara bé, cada quinze dies, d'amagat, anava, perquè la

Comercial

ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Poligono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

SERVICIO TECNICO Y
RECAMBIOS ORIGINALES
TEL. 55 58 11

ARTA - (Mallorca)

Massey-Ferguson. Tractores

CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotoempacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAMARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barras de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

medicàs, al cardiòleg, que sempre li deia:

-Cuida't, ves alerta, no et cansis... pensa que tens el cor malalt.

Na Concepció anava fent-se una doneta. Per dona Aurora eren moments feliços ensenyar-li cant i piano. Més de dues vegades s'havia dit a si mateixa: "Si no fos que som sa mare, creuria que té molt bona veu i condicions per esser una "Prima Donna" del Bell Cant". Però també es deia: "Sé que les mares sempre creim que els nostres fills són els millors en tots els aspectes. Aposta, no vull fer-me massa il·lusions".

Amb gran alegria un dia va veure els seus pressentiments confirmats en rebre de la directora del col·legi on na Concepció cursava el darrer any de batxillerat, un fulletí escrit pel que se li comunicava que tenien pensat, per a les jovenetes que acabaven aquells estudis, organitzar una festa. S'hi demanava també si podien comptar amb la seva aprovació perquè la seva filla cantàs dues cançons, ja que, en ella, havien descobert una ben cultivada i meravellosa veu.

Dona Aurora, sempre havia somiat de ser una gran diva i segurament tenia bones qualitats per esser-ho, però el seu mode de viure en sa joventut, no ho permeté.

Vingueren els exàmens finals i na Concepció demostrà amb les notes obtingudes haver estat una estudianta profitosa. Poc temps després, l'anunciada festa. El saló d'actes del col·legi es posà de gom en gom de familiars i simpatitzants. Totes les col·legiales que prengueren part als actes foren molt aplaudides, demostrant amb les respectives actuacions estar ben preparades. Deixaren com a cloenda d'or d'aquella vetlada les dues cançons que cantaria na Concepció Crespi. Entre els assistents, com és de suposar, s'hi

trobava dona Aurora. Aquella senyora estava intranquil·la esperant l'actuació de la seva filla i també un tant estranya entre aquella gent, dels quals en coneixia ben pocs, ja que ella, des de la mort d'Antoni, sortia el manco possible de casa i evitava al màxim festes i reunions.

Sortí a l'escenari na Concepció Crespi, juntament amb una altra joveneta que l'acompanyaria al piano, vestides amb l'uniforme col·legial. La veu anunciadora digué:

-La senyoreta Concepció Crespi, acompanyada al piano per la senyoreta Maria Gual, cantarà dues cançons; com a popular, "El carro de sol" i, com a clàssica, "La serenada" de Schubert. El silenci regnà dins el saló. S'escoltaren del piano les notes del preludi i, al moment aportú, de dins d'aquella harmonia, es deixà escoltar una veu neta i afinada que als pocs moments havia conquerit en absolut l'atenció de l'auditori. Dona Aurora, afectada per l'actuació de la seva filla patí un petit desmai del que ningú se'n adonà. El front se li anegà de suor i una foscor sorda envai tot el seu ser. Les mambelletes i crits a favor de la cantant restabliren del tot aquella senyora que semblava que ningú no coneixia.

La "Serenada" fou impressionant, en ella es pogué apreciar molt bé que aquella joveneta, a més de posseir bona veu, tenia escola. Les lliçons de sa mare començaven a donar les primícies. No bé havia

acabat de sortir de la seva boca la darrera nota, premiant l'actuació, els assistents s'aixecaren drets i aplaudiren llargament amb entusiasme. Una senyora, que discretament agombolada dins la butaca no es batega, lluita per deturar unes llàgrimes d'alegria que tal volta descobriren l'anonimat que desitja guardar. Però la fama, algunes vegades es guitzera i juga males passades. Un senyor, que ocupava un lloc de per allà prop, la reparà i exclamà inoportunament:

-Però... si aquesta dama és dona Aurora, mare d'aquest rossinyol que acaba de cantar!

En manco temps del que es necessita per dir amén, aquella bona dona es trobà enrevoltada de persones que la felicitaven, li allargaven mans de per totes parts i sentia sobre d'ella mirades, somriures i signes de salutació. Inclús d'algunes que des de la mort d'Antoni l'havien deixada al racó de l'oblit, semblant que no la volien conèixer.

FORN DE CA'N BECA

Cada dia, bon pa

Cada dimecres, panades
Cada divendres, robiols

Despatx central:

Rafel Blanes, 51 - Artà - Tel. 83 61 72

«Fila 7», nou grup teatral

Artà compta amb un nou grup de teatre. Si ja fa un temps corria la remor de la seva constitució, dos mesos de reunions i assajos confirmen la notícia i el nom del grup «FILA 7», que no decidiren fins la setmana passada després de pensar-hi molt i que serà el que els identificarà. Bernat Mayol, antic component del Grup Escènic Artanenc, juntament amb una desena de persones que podeu identificar a la fotografia, en són els components. Ell, parlant per boca del grup, ens explicà que els motius que l'han tornat als escenaris són, a part de la gran afició que hi té, la inquietud d'un col·lectiu d'aficionats que comparteixen la mateixa atracció i que tenien l'endarrer de tastar-ho amb totes les conseqüències. El suport d'aquestes persones l'impulsen altra vegada a fer teatre i, sense la voluntat de perjudicar ni fer la competència a ningú, han

Alguns dels components de FILA 7

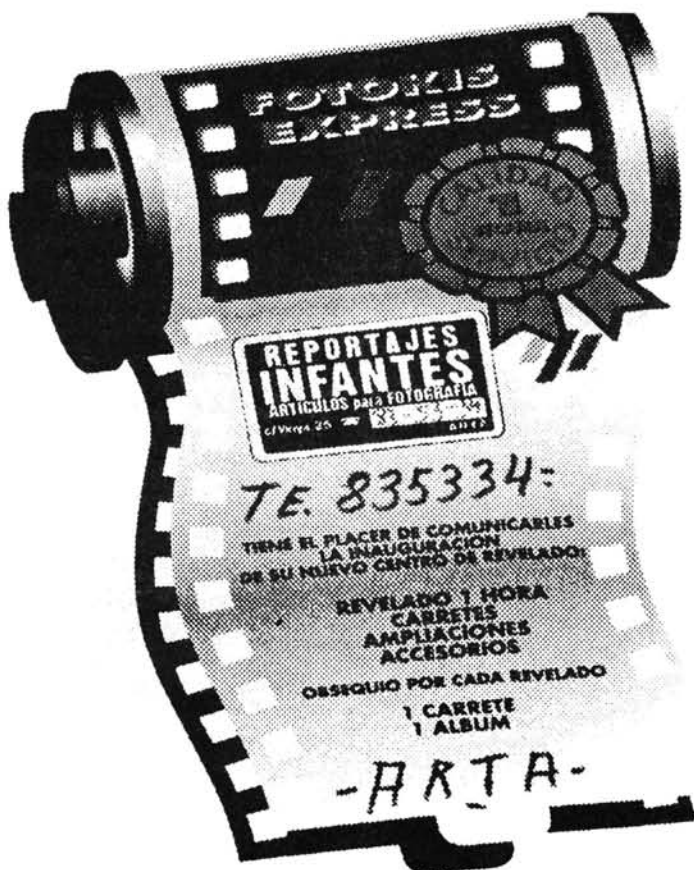
decidit tirar endavant aquesta curolla que tenen en comú. Sense grans pretensions ni altres objectius que el de passar-s'ho bé assajant i compartint àmistosament unes hores cada setmana, ja han començat a treballar en una obra costumista el títol de la qual ens pregaren d'ometre per qüestions de difusió i publicitat a l'hora d'anunciar-la en el seu moment. Tot i decantar-se pel

teatre mallorquí d'entreteniment no descarten l'experimentació en altres camps més avant-guardistes, teatre de carrer, etc. L'important, ens conten, és que el públic artanenc s'ho passi bé. Al cap i a la fi, si ara comptam amb dos grups, el poble en serà el beneficiat.

Des de Bellpuig els encoratjam en la seva empresa i els desitjam tota la sort necessària.

«Véns a esquiar?»

Tots els artanencs d'entre 16 i 35 anys segurament hauran rebut una carta de l'Ajuntament informant-los de la possibilitat d'inscriure's al viatge organitzat per anar a aprendre a esquiar a Baqueira Beret del 2 al 10 de gener. La pre-inscripció ja està oberta i es pot fer a Na Batlessa durant l'horari de biblioteca (17:30/20:30, primer pis) o a l'Ajuntament durant l'horari d'oficines a la planta baixa. El cost inicial del viatge és de 00.000 pta. per cap i inclou els desplaçaments, l'estatge, el curs d'aprenentatge d'esquí, els monitors, remuntadors i assegurança. En principi les places reservades són cinquanta, amb la qual cosa convé fer el cap viu i no esperar al final a apuntar-s'hi.

Ràdio Artà Municipal

Ens comunica el reajustament de l'horari. Al mateix temps demanen disculpes per les possibles anomalies dins els primers dies de programació com també la seva interrupció del cap de setmana divendres 10 al diumenge 11 degut a les destroces ocasionades per un llamp de la tempesta del dijous dia 9. Ve't aquí el nou horari:

divendres.-

15,30

Fórmula
Antoni Gili

17

Crònica pop espanyola
Miquel Mestre G.

18,30

Música jove
Inès, Mª Angela i Lucía

21

Ràdio Concert
(Repetició del de diumenge)

10

Tu mateix
Jeroni Mestre

dissabte

7,30

Dematí dematinet
Bernat Mayol

10

Els dissabtes a la ràdio
Miquel Mestre G.

12

Aquesta és la teva vida
Miquel Mestre G.

12,30

"Cualquier tiempo pasado fue mejor"

Enric Papadopoulos

13,30

Desvetllant quimeres

Equip parroquial

14,30

Somnis

J. Ginard i A. Sansaloni

16

Matà nirvis

P. Casselles, Boira

17

Toca-le-hi

C. Morey i V. Arto

18,30

Selecció musical de tot temps

20,30

Ràdio motor Artà
Manolo Bonnin

diumenge

10

Ràdio Concert
Climent Obrador

11

Missa des del Convent

C. Obrador i A. Esteva

11,45

Desvetllant quimeres
(Repetició)

12,30, Fi d'emissió

TV COLOR PHILIPS 25 PULGADAS ESTEREO Mod. 25ST2761

- Tubo Black Line S.
- Sonido estéreo NICAM (2 x 20 W).
- 2 altavoces.
- Teletexto.
- Mando a distancia.
- 60 presintonías.
- 2 Euroconectores.
- Conector de auriculares estéreo.

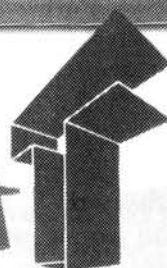
¡REGALO!

**COMPACT DISC
PORTATIL PHILIPS
Mod. AZ 6811 DIGITAL**

- Suministrado con:
Auriculares, bolsa y correa de transporte. Adaptador CA/CC. Cables de conexión para Hi-Fi.

**CASA
BOTELLA**
Artà

126.900 PTS.

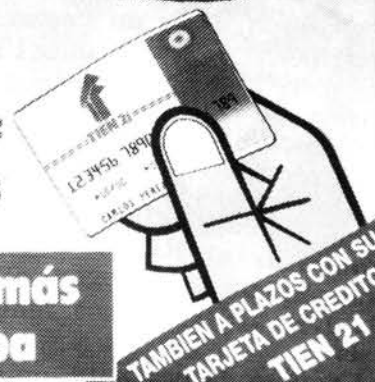

TIEN 21

Especialistas en Electrodomésticos

**756 Tiendas en España y más
de 4000 en toda Europa**

**TAMBIEN A PLAZOS CON SU
TARJETA DE CREDITO
TIEN 21**

ON SON ELS SEGLARS CATOLICS?

per Sebastià Salom

Pot un director de banca, un empresari, un comerciant, un obrer d'una fàbrica, o qualsevol altre professional que se sent cristià, i vol ser-ho a consciència, deixar de fer-se un munt de preguntes sobre les exigències de la seva fe en l'exercici de la seva professió?

Abans del Concili Vaticà II tal vegada era comprensible que els laics o seglars cristians no es fessin aquestes preguntes -i n'hi havia que ja se les feien-, perquè el seu paper en l'Església era definit com el de simples col·laboradors de la Jerarquia. I en aquelles saons, la tasca de la Jerarquia, com la de l'Església en general, semblava ser la de cuidar i convèncer els cristians, la de batir-ne de nous, i la de convertir els cristians indiferents en practicants. I no cregueu que aquesta paraula "practicants" se referís a la pràctica de la justícia o de les benaventurances, sinó al compliment religiós d'anar a missa i de rebre els sagraments. En tenir les esglésies plenes pareixia que ja s'havien realitzat tots els objectius de l'Església.

El Concili Vaticà II va girar completament aquella òptica: va dir que l'Església no és només la Jerarquia, sinó tot el "Poble de Déu"; va dir que l'Església s'ha de projectar més enllà d'ella mateixa; va dir que l'Església i el Regne de Déu no són una mateixa cosa, sinó que l'Església és solament un projecte inicial del Regne, com un bastiment provisional; va dir que l'Església, tot i que "ja" és o comença a ser el Regne de Déu a la terra, "encara" no és el definitiu; va dir que la tasca pròpia dels seglars és la de construir el Regne de Déu tractant i ordenant segons el pla de Déu les qüestions temporals".

I aquí ve la pregunta: on són

aquests seglars que construeixen el regne de Déu?, ¿on són aquests seglars que són la llum i la sal que il·lumina i sala el medi ambient i transforma la societat? ¿Hi són només a títol individual, donant un testimoni de bona voluntat amb la seva vida honrada? Si hi fossin així, que hi són sens dubte, ja és qualche cosa, i això ja és ben molt. Però a més d'aquesta acció individual hi ha grups de seglars organitzats, que es reuneixen i tracten de projectar la seva fe dins la societat. Trobareu, si els cerqueu, els "Cursillos de Cristianidad", que continuen injectant entusiasme per viure "de colors" la vida en gràcia. Trobareu, si els cerqueu, els membres de la Renovació Carismàtica, que senten dins ells la força renovadora de l'Esperit. Trobareu els Grups d'oració i amistat, els de Vida Creixent, les comunitats neocatecumenals, els focolars, els terciaris franciscans... i en trobareu d'altres.

I també hi ha els anomenats Moviments Especialitzats (JOC, ACO, MUEC, MIJAC, de Professionals, de Pobles...). I trobareu el Secretariat de Pastoral Juvenil.

Però no sé si tots aquests moviments seglars projecten suficientment la seva acció cap a fora, vull dir cap a la transformació del món, o si n'hi ha que es queden donant voltes concèntriques a l'entorn d'ells mateixos. Ni sé si molts d'aquests grups, actius com són però minoritaris, no fan la seva acció d'una forma massa disper-

sa, cadascun pel seu compte i al marge d'un projecte comú.

No sé tampoc si els bisbes i els capellans ho prefereixen així, perquè al cap i a la fi els seglars són considerats perillosos quan prenen responsabilitats pel seu compte i donen la seva opinió no sempre tan ortodoxa ni tan mesurada com la de la Jerarquia.

És ver que hi ha molts d'altres seglars que col·laboren en tasques parroquials o diocesanes: de catequesi, d'acció social, de litúrgia, d'administració, de delegacions..., però

tot i que són necessaris també en aquests camps, no és aquesta la seva tasca específica com a seglars.

Fa trenta anys que es començava la primera sessió del Concili Vaticà II. Però, tot i que de llavors encà l'Església s'ha renovat en teoria i ha donat passes concretes en alguns aspectes, em sembla que la realitat actual està demostrant que per dedins continuam mantenint a la pràctica molts dels plantejaments d'abans del Concili.

* Sebastià salom és rector de Santanyí i Delegat Diocesà de Moviments Seglars.

NOTICIES BREUS

DOMUND

Diumenge dia 18 es va fer la jornada del Domund. L'ofena ha pujat 202.722 pts. a la parròquia, 120.000 pts al Convent i 40.050 pts. a la Colònia. Moltes gràcies.

TOTS SANTS

El dia de Tots Sants hi haurà una celebració de l'Eucaristia a les 4 del capvespre al Cementeri, tant a Artà com a la Colònia.

6è, 7è i 8è

Per a aquestes edats, amb el primer fi de setmana de novembre començarà també una oferta de catequesi. per als de sisè, serà el divendres capvespre; i per als de setè i vuitè serà el dissabte matí.

I CONGRES DE CATEQUESI

El passat 24 de novembre, mes de 400 catequistes es trobaren a Lluç per posar en marxa el I Congrés de Catequesi de Catalunya i Balears. El tema de fons és aquest: "Nous temps, noves respostes".

CATEQUISTES DE LA COMARCA

Els passats 13, 14 i 15 els catequistes de la comarca varen participar a un curset de formació. varen ser entre 50 i 60 cada vespre.

ELS JOVES A SANTA LLUCIA

Dissabte i diumenge passats -24 i 25- un grup de joves i adults varen ser a Santa Llúcia per començar el curs amb una jornada de feina i un dia de recés espiritual.

Senyalant el Cel amb el dit.

Les campanes del Convent proclamen la mort, la joiosa mort, del Pare Jaume Tugores, l'amic Pare Jaume.

Una greu malaltia ha apagat la seva salut poc a poc. Des de les hores ell es resignava i conformava amb una fe i una salut espiritual plena, mai vista. L'espera de la mort anava acompanyada d'una alegria i un somriure plens de goig encara que la dolència el privàs de la parla.

Un dia vaig anar a veure'l interessant-me per ell. Tocant a la porteria del convent vaig demanar consentiment per saludar-lo.

Entrant a la seva cel·la, com moltes altres vegades, em vaig trobar davant el Pare Jaume que seia al balancí amb un somriure senzill, content de veure'm.

La meua pregunta va ser conseqüent: "Pare Tugores, com se troba?"

Ell, posant-se la mà a la boca, em feia senyes de que es trobava bé, malgrat tot. Però,

al mateix temps, i amb el dit senyalant el Cel, em feia entendre que acceptava de bon grat la malaltia perquè, per ell, era la voluntat de Déu. I una vegada acabat de sofrir, esteia ben convençut de que el seu lloc estava en el Cel.

Un calfred s'apoderà de mi quan, en pocs moments, vaig poder comprendre, i veure clarament, la alegria que l'envoltava i que em volia expressar, la fe tan gran i l'esperança que ell tenia en que, després de mort, aniria al Cel.

Aquella senyal va ser ferma i el Pare Jaume, amb tot el seu coneixament, tenia el convenciment de que el seu destí seria aquell. La mort seria el pont per presentar-se davant Déu.

La darrera visita que li vaig fer, el vaig trobar al llit dormit. L'abatiment i la postració física s'havien apoderat d'ell. La malaltia seguia el seu camí.

Que en el Cel mos vegem tots.

A. Esteva.

FORUM DE PASTORAL JUVENIL

Els dies 13, 14 i 15 de novembre hi haurà un Forum per il·luminar les distintes problemàtiques que han sortit a llum entorn al prjecte de pastoral juvenil. El Forum serà a Santa Llúcia i hi haurà 6 ponències que abarquen des de la problemàtica dels joves en el present, fins a les passes del procés de fe, la comunitat com a marc indefugible, el projecte a Mallorca, la formació dels animadors juvenils, i na experiència amb joves des de la comunitat: el Moviment Juvenil

El pou de S'Ametlerar per la via de l'expropiació

Després de mesos de negociacions no hi ha hagut un acord entre la propietat dels pous de S'Ametlerar i l'Ajuntament, per la qual cosa aquest ha decidit procedir a l'expropiació del terreny on estan situats els pous que, al seu dia, han d'abastar d'aigua potable al poble de la Colònia i la urbanització de Montferrutx.

L'esmentada expropiació -que ja està en marxa- es fa en base a la nova llei d'aigües i compta amb el vist-i-plau del President de la Junta d'Aigües. Els responsables del govern municipal asseguren que amb un parell de mesos el cas pot estar resolt; hi ha altres persones en canvi que no són tan optimistes i dubten que a principis del pròxim estiu el cas pugui estar solucionat i així poder servir l'aigua al poble. El temps dirà qui té raó.

Seguint amb el tema d'aigües, hem de dir que aquests dies passats s'han anat fent proves a la xarxa per veure si les escomeses resisteixen la pressió adequada i no hi ha fuites. La pressió normal de les canonades sol esser de dues atmosferes, les proves es feren fins a nou atmosferes de pressió.

Segons sembla -en el sector on es realitzaren les proves- (Ca'n Llaneres) els resultats foren favorables i sols es detectaren algunes petites pèrdues. El motiu pel que les síquies resten obertes durant dies -segons ens explicà el regidor Toni Manyà- és perquè en tornar tapar "volien estar segurs que tot funciona perfectament". Les proves es realitzen amb un camió-cisterna i un motor amb una bomba de pressió.

Està previst que hi hagi comptadors i claus de pas sectorials per tal de poder controlar amb facilitat les pèrdues d'aigua en el cas d'una avaria o ruptura de canonada. També es comptarà amb nou boques de regada, d'ús exclusiu dels bombers, distribuïdes a diferents indrets del poble així com

altres boques per a la neteja dels carrers. Està previst igualment que s'instal·lin algunes dutxes per ús públic a la platja.

Tot això està molt bé, deia algú però mentrestant si una persona ve de fora poble i té set ha d'anar a un bar perquè al poble no hi ha ni una sortida d'aigua i a més la cisterna d'aigua potable de la plaça fa anys que està condemnada. En aquest sentit En "Soialbes" ens feia arribar aquesta glosa:

S'Ajuntament té catxassa,
Senyor meu és mal de moure!
no posen "grifo" a sa plaça
i es cans segueixen a lloure.

Bunyolada del Centre Cultural

El Centre Cultural i l'Associació de la Tercera Edat organitzaren el passat dissabte dia 24 una bunyolada a la que hi participaren la majoria de socis, és a dir pràcticament tot el poble. Hi hagué bunyols a voler i això que molts no miraren gens prim, en menjaren fins que en tengueren ganes. Aquestes petites bulles donen vida al poble que en aquest temps ja ha entrat dins la fase hivernenca.

Es desfà el grup "Els Mallorquins"

El conjunt musical "Els Mallorquins" s'ha desfet. Ha tengut una llarga durada, vint-i-vuit anys. Ara els seus components -dos d'ells d'aquí, els germans Salvador i Tomeu Martí- han cregut convenient donar per acabada aquesta llarga carrera. Encara però podrem seguir escoltant d'alguna manera l'estil d'aquest popular grup ja que a partir de la desfeta s'ha format el duo "Salvador and Gori". Pels que tenim la mateixa edat dels components d'aquest conjunt, "Els Mallorquins" formaran sempre part de la nostra història i de les vetllades d'estiu, especialment de les festes de St. Pere.

Benet Capó presenta la dimissió

Sembla que aquesta vegada la cosa va "en serio". Benet Capó Cursach, representant del batle d'Artà a la Colònia, ha presentat per escrit la seva dimissió al batle adduint motius de tipus personal i laboral. De moment no se sap si la batllia nomenarà un nou representant, si quedarà vacant el lloc o si podria assumir aquesta representació l'actual regidor colonier Toni Llaneras, cosa aquesta que no és massa probable per totes les connotacions anteriors. En qualsevol cas sembla que és ben just que a la Colònia hi hagi un cap visible a qui acudir per consultes, queixes, suggeriments, etc.

Fumigació

La setmana passada es varen fumigar les voreres de la carretera que va des del creuer dels abeuradors fins a la Colònia i també va ser esquitxada amb herbicida la carretera de Ca Los Camps. Ambdues carreteres pertanyen al Consell Insular de Mallorca. Segons hem pogut saber, hi ha una proposta per part de l'Ajuntament al CIM que consistiria a fer una permuta de la carretera de Betlem que pertany a l'Ajuntament per la de Ca los Camps. La primera és més llarga i necessita mà de metge; la segona sols té dos quilòmetres i és més fàcil de conservar.

Re població forestal

La Conselleria d'Agricultura i Pesca està disposada a subvencionar al 100% la repoblació forestal dins els terrenys de la finca de Betlem, propietat de l'Ajuntament (des de la carretera fins al cim de la muntanya). En canvi sembla que no té el mateix parer respecte a altres finques que també es varen cremar. Els pagesos de muntanya estan molestats per les reiterades declaracions fetes des de l'esmentada Conselleria de prohibir el pasturatge a les zones de muntanya. La majoria de pagesos tampoc estan d'acord en la manera de fer la repoblació forestal; ells asseguren que si s'escampassin pinyons per les muntanyes aniria molt millor que semblant pins petits ja que aquests precisen de molta més atenció.

NECROLOGICA

Fra Jaume Tugores Mestre, T.O.R.

La nit del 14 d'octubre moria en el convent dels pares franciscans d'Artà el P. Jaume Tugores, asiduu col.laborador d'aquesta revista. Reproduïm un extracte de la necrològica que Fra Nicolau Castro llegí el dia del seu multitudinari funeral concelebrat per 35 sacerdots.

“El P. Jaume Tugores i Mestre, va néixer a Ariany, dia 7 de març de 1924. Amb el títol de batxiller, obtingué el de Practicant en Medicina i Cirurgia (1946).

Vestí l'hàbit de la T.O.R. el 26 d'octubre de 1952. El noviciat i els vots (6-XI-53) els realitzà a Artà. La Filosofia l'estudià al convent d'Inca i la teologia als de Palma i La Porciúncula on hi va emetre la professió solemne el 15 de novembre de 1957 i fou ordenat sacerdot el 31 de maig de 1958 a Ciutat pel bisbe Enciso.

Col.laborador de la revista “El Heraldo de Cristo”, hi actuà des de 1960 com a vicedirector i des de l'any 1965 també com a administrador fins que es va acabar la publicació el 1974. També ha estat durant bastant d'anys corresponsal de les revistes de la nostra Curia General “Analecta T.O.R.” i “PAX”.

Assistent de la Fraternitat TOF. (OFS) de Balears (1961-73) i Assistent Provincial de la TOF. (OFS) de Balears (1961-72)

Conciliari diocesà de les Conferències de St. Vicenç de Pau des de 1969 i posteriorment Conciliari Regional de Balears (1973-76)

Va ser nomenat Procurador Provincial de Missions de la Província Espanyola T.O.R. per la Congregació Provincial (1970-87). Publicà el 1976, amb l'ajuda de Fr. Damià Nicolau, T.O.R., bisbe de Huamachuco, l'opuscle “Prelatura de Huamachuco-Perú”, sobre el treball dels nostres religiosos en aquelles terres de missions. Ha participat en nombrosos congressos i cursos de Missionologia, publicant alguns estudis a la revista “Estudios de misionología”.

El mes de novembre de 1976 és destinat a Madrid on col.labora directament amb diversos departaments de la CONFER Nacional, residint en la confraternitat de St. Bonaventura ajudant com a vicari d'aquesta parròquia.

Per raons de salut, dimití com a director del Departament d'Apostolat i Missions de la

CONFER Nacional el mes d'abril de 1979 (càrrec al que havia estat elegit el mes de setembre de 1976) encara que seguí col.laborant amb altres departaments i secretariats d'aquesta entitat. Continua residint a la fraternitat de St. Bonaventura de Madrid, fins que es va tancar la comunitat en el Capítol de 1981. I, a la Congregació Provincial d'aquest mateix estiu fou destinat a la Parròquia de St. Francesc d'Assís, on hi treballà com a vicari parroquial.

El mes de març de 1983 és nomenat Assistent Eclesiàstic de la Secció Espanyola de l'Obra “Ayuda a la Iglesia necesitada”. Amb aquesta associació hi ha col.laborat fins en el darrer moment.

Ha dirigit nombroses tandes d'exercicis espirituals a religioses franciscanes i monges de la T.O.R.

I, a l'octubre de 1987, fou destinat al convent de St. Antoni de Pàdua d'Artà. Aquest estiu li varen diagnosticar un tumor cerebral que ha anat apagant la seva vida en aquests tres darrers mesos. Conscient de la malaltia (l'havia assumit com a voluntat de Déu amb valentia i vertadera actitud cristiana) es preparava adequadament (va fer els vots perpetus) per esser cridat a la casa del Pare. Trobada que ha tingut lloc la nit del dimecres, dia 14 d'octubre de 1992”
Fra. Nicolau Castro, T.O.R.

PSICÒLOGA

tel. 84 42 63

Cita prèvia (de les 13 h. a les 16 h.)

ESTRUCTURAS

Pídanos presupuestos sin compromiso

c/ Rafael Blanes, 98 Tel. 83 66 64
07570 - Artà

Com la sal

A una conversa amical de sobretaula un pare de família comentava lo següent: "Quan la meua dona fa el dinar, normalment posa la sal adequada i el menjar surt encertat i bo perquè no és fat ni salat. Però si un dia no pensa a posar-hi sal aleshores el cuinat no és menjador, perquè és insípid i no té gust de res".

La sal és un condiment indispensable que no pot faltar a la taula i dona sabor als aliments, però s'ha d'emprar amb mesura i ha d'estar en el seu punt, no es pot excedir. A ningú li agrada trobar un grum de sal dins la paella. La millor qualitat de la sal és que hi sigui però no es noti.

El que deim de la sal podriem aplicar-ho a les persones. N'hi ha que estan dins el grup, la pandilla, la comunitat, l'equip... i sempre s'han de fer notar, han de cridar l'atenció, han de ser el centre o han de dur la veu cantant; a vegades arriben a embafar.

N'hi ha d'altres en canvi, que la seva presència dins el grup quasi no es nota, però hi són. Es pot comptar amb ells, saben estar en el seu lloc, diuen la paraula justa i adequada al seu moment. El dia que aquestes persones no hi són és quan més es percep la seva absència. Tal vegada persones així són les que més necessita la nostra societat. El que importa no és figurar i molt manco fartar, sinó ésser-hi donant gust i sentit a les coses de cada dia, com la sal als condiments.

Andreu Genovart

Crònica des del Coll Faraix.

A la televisió sempre hi ha hagut concursos. De fet es pot dir que són inevitables, ja que constitueixen una part molt important de la programació. A totes les cadenes, a més.

No és que estigui en contra dels concursos en si, però sí estic en contra del contingut, de com se fan avui en dia.

Lo que primer crida l'atenció és el desequilibri que hi ha entre les proves, preguntes i els premis.

És realment exagerat el premi que s'en pot du un espectador senzillament per contestar si en Macuto ha fet no sé què o per escollir un paperet o un número, per exemple.

En canvi en els pocs concursos de caire cultural que hi ha, s'en duen una misèria tot i que han de demostrar uns coneixements extensos.

També són depriments els concursos de vídeos casolans. Amb set o vuit escenes de caigudes, trompades, etc. es fa un programa de lo més vulgar. Basta posar un presentador que digui quatre frases superficials

escrites per un guionista original, un públic submis que aplaudeix quan li diuen, música, llums i hala! a concursar!

Si els concursos són inevitables, almanco que els facin amb criteri no només comercial, sense caure en el mal gust, en lo vulgar, donant oportunitats al concursos culturals.

I ara em posaré en pla més relaxat: Em ve al cap un acudit que està relacionat amb tot això.

En González i en Guerra estaven de campanya electoral. Troben un home i li diuen que demani lo que necessiti, que en González li ho donarà.

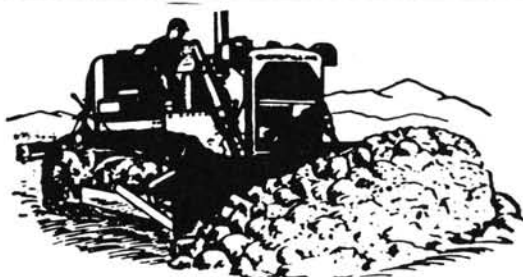
Aquell home diu que necessita un cotxe i un frigorífic nous.

En Guerra ho apunta a un bloc i li diu:

- "Estarà content. Què sap qui és aquest home que li donarà tot això que demana?"

- "Si punyetes, contesta aquell, en Joaquín Prat!"

Jaume Ginard Palou

COEXA, S.A.

DELEGACION EN CALA RATJADA:
Vía Mallorca, s/n - Tel: 56 37 48

CONSTRUCCIONES

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANtera DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINAS

BOMBA HORMIGONAR PROPIA

HORMIGON PREPARADO

CONTROL CALIDAD

LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A - 07 254188

PLANTA: Ctera. Artà-Alcúdia, Km. 4
Telèfon: 83 56 88 Fax: 56 52 67

Cartes al Director

(amb el prec de la seva publicació, hem rebut aquesta carta-convocatòria)

Aniversari dels 40 anys. 1952-1992

Era l'any 52, els dimonis pels carrers, el vent fred de gener girava els primers fulls del calendari, la comare feia les primeres visites de l'any nou. La gent semblava contenta, els fantasmes de la fam i les penúries quedaven enrere i les teranyines començaven a desaparèixer dels racons dels rebosts. Se'n venien nous temps i un tic-tac d'un rellotge nou donava els primers batecs.

Tic-tac... De grapes, culs inflats de draps, nins petits, els carrers són blancs de neu, ca ses monges, cas frares, sabates Gorila, formatge, llet en pols, primer divendres de mes, el cel és nostre, pa amb saïm, jugar a bolles, piola, xengues, baldufes...

Tic-tac... Vestits blancs, mariners, oracions, comunions, don

Bernat, sor Francisca, don Joan, sor Rita, el pare Muntaner, en Kennedy, en Kruschov, Vietnam, madò Gostina, dos reals, un gelat...

Tic-tac... Cames peludes, grans per la cara, desodorant, un Soberano, Chester, maig francès, na Brigitte Bardot, el Beatles, un ball, "feis bonda!", feina, sortir els dissabtes, s'Oasis, qualche dobler, un xusco, un beso, sa Caragola, picadors, un sis-cents, anar a la lluna...

Tic-tac... Demanar entrada, rompre aigües, plors, biberons, paquets, papilles, casa nova, televisior en color, lletres, el Barça, el Madrid, el Cordobés, mals de caps, inflacció, Watergate, en Picasso, n'Emmanuelle, el rock...

Tic-tac... Democràcia, llibertats, RUMASA, Margaret Thatcher, "póntelo-pónselo", Mecano, Coca-Cola light, Dallas, Sabrina, petroli, Jocs Olímpics, l'Expo...

No donis més voltes. Aquest és el teu batec. Ets en els quaranta.

Però encara ens queda molt per bategar i almanco unes hores ho podrem fer tots junts, tots els qui d'una manera o l'altra hem fet un mateix camí. Per això hem pensat veure'ns tots els que nasquérem l'any 1952 en un sopar de companyonia que fariem a Son Mandi Vell (carretera de Manacor-Porto Cristo) el dia 6 de novembre, divendres, a les 9 del vespre.

El menú que hi ha previst és el següent:

Entrants variats, solomillo caçadora, postre de Son Mandia, vi Campo de Burgo, xampanya Rigol, cafè i licors.

El preu per persona és de 2.700 pta. perquè encara no tenim els descomptes de la tercera edat. La sortida seria a les vuit de El Dorado.

Podeu contactar amb:

Antònia de Can Faro, tel. 836522

Mª Antònia Tous (de sa Clova), tel. 836671

Mateu Llodrà (Massot), tel. 835017 (matins)

Glosat del ben curat

Oh, Verge de la Salut!
que sabeu tant de curar,
les gràcies us volem dar
que per jo tant n'heu sabut.
Jo diria que he nascut,
tan bé poder-ho contar.

A te esses destacar
el seu bon comportament,
diria intel·ligent,
no hem voldria equivocar.
Les vull molt jo resaltar
parlant bé i honestament.

Una gran curació:
de Verge de la Salut
he estat jo tan ben rebut
per la gran vocació,
invocant en el Senyor,
que del cel m'ha conegut.

A tal casa netedat
com no es pot comparar
cada dia canviar
llençols i les tovalloles,
les sopetes i ravoles
molts de dies per menjar.

Toni Negre molt trempat
també en Biel es pobler,
na Maria Mas també
l'acompanya Marion,
Montse, Marisol Laboun
crec que queda concretat.

Doctors Naser i Cursach,
i Gallego, i Rovira,
tots ells els més destacats
em tornaren a la vida.
El mal ara està passat
i un d'ell ja se ne oblida.

Ell va fer tanta de via
i era mal de capturar,
blamà homo i camia
una espira que volà.
La vista no em va tocar
gràcies a Santa Llúcia.

Enhorabona a la cuina
el menjar ben arreglat
cada vespre i migdia
els seus dos plats presentats,
aigua fresca, bona fruita,
flams i púdings preparats.

Adéu Mare Salvador
a ella vaig invocar
a dalt molt he de pujar
no importa la calor.
Allà dalt que bé s'està
m'heu llevat el meu dolor.

Ell te ve quan no t'ho penses
sempre es troba preparat
per si pegues un esclat
al moment que tu sopegues.
És el que a mi m'ha passat,
donant tombes, cucaveles.

En el Club molt aniré
ja m'ho tenc jo ben pensat,
el cafè bo i el gelat,
allà s'hi està molt bé.
Molt a prop sí que ho tendré
els mals moments han passat.

Les gràcies les volem dar
el bon pensament no em fuig
a tots els que fan Bellpuig
sí m'ho volen publicar.
Ho sabrà tothom d'Artà,
i en el voltant de Ferrutx.

Pere Vicens, Xim

Plenari 13 d'octubre.

Allau de preguntes

Julen Adrián.- Set punts tenia l'ordre del dia però queden en sis perquè no estan preparades les actes de la sessió anterior i per tant no es poden aprovar. Com a compensació l'oposició fa prec i preguntes a voler: ni més ni menys que 18. No hi eren els regidors Llinàs del PSOE, Amorós del PP, i Torres de CB.

Per unanimitat s'aprovan els següents punts:

- Ingressar al CIM l'aportació municipal de l'obra inclosa al Pla Provincial d'Obres i Serveis de 1.992. Són 10 milions que corresponen a la 1ª part de la 3ª fase de les xarxes d'aigua de Montferrutx. L'obra l'adjudicarà el CIM i té un pressupost aproximat de 35 milions.

- Aprovar les variacions del padró municipal a dia 1 de gener de 1992. L'anterior cens s'havia realitzat a 1 de març de 1991. La població empadronada al poble ha passat de 5.716 habitants a 5.729 les variacions durant aquest període han estat les següents: 37 naixements i 42 defuncions; 38 altes d'altres municipis d'Espanya i 47 baixes; 6 altes i dues baixes en relació amb municipis estrangers; i 23 altes degudes a errors d'inscripcions que s'han detectat.

- Proposta de la majoria (Independents i CB) de signar un contracte amb la Sra. Francisca Ferrer Amengual per a l'explotació del pou de la finca de S'Hort des Bril. El Batle explica que amb aquest conveni es pretén evitar problemes semblants als d'aquest estiu i garantir el subministre fins que que es tenguí el depòsit regulador a Sant Salvador que serà abastit des d'un altre pou de Sa Clota. El contracte és per un any renovable. El llogament anual és el 12% del preu de venda i es garanteix un consum anual mínim de 30.000 m3. Amb la nova bomba a S'Hort des Bril n'hi haurà 4 d'instal·lades.

- Proposta de la majoria de sol·licitud de pròrroga del pla d'execució de les obres incloses al Pla d'Embelliment de Municipis Turístics. La necessitat de la pròrroga, explicaren el batle i el regidor Llaneras, té els vist-i-plau del president del CIM i la Conselleria de Turisme i està

motivada pel retard de les obres d'abastiment d'aigües i sanejament a la Colònia i Montferrutx que s'han vist afectades pels retalls pressupostaris del CIM. El que queda de la 3ª fase està sol·licitat per al 93 i fins que no s'acabin les obres de l'aigua no podran tirar envant les d'embelliment (pavimentació, voravies, enllumenat públic i zones verdes). Es pretén que almanco les obres s'adjudiquin el 93 perquè no perillin les subvencions.

El terreny de discòrdia arriba al 4t punt amb la moció en contra de la modificació de la Llei d'Espais Naturals que pròximament es discutirà al Parlament. En Joan Sureda, únic regidor del PP al plenari, es queda tot sol contra CB, Independents i PSOE que "donen suport a la LEN en la seva redacció actual i rebutgen iniciatives parlamentàries per part del partit en el govern de la Comunitat Autònoma per modificar aquesta llei en un sentit manco proteccionista". L'acord s'enviarà a tots els grups parlamentaris i al Govern. El batle, en defensa de la moció, argumenta que està en coherència amb la línia urbanística proteccionista que ha seguit l'Ajuntament fins ara. Silva del PSOE i Llaneras de CB afegeixen que la LEN era una llei de mínims i que s'hauria de protegir el màxim possible. Sureda en canvi justifica les modificacions de la LEN: "pretenen arreglar injustícies que es feren en aprovar-la", diu, i afegeix que no afecten Artà, "són un 0,9% de la superfície afectada per la LEN". Els seus arguments no són ben rebuts pels seus interlocutors i Sureda ha de sentir de tot: "No és un bon precedent que una llei de protecció tot d'una d'aprova comenci a modificar-se per eliminar protecció", "Hi ha indicis d'interessos personals de gent molt acostada al Govern", "de cara al futur fa pensar que pot haver-hi noves modificacions quan hi hagi interessos". Sureda es parapeta en la majoria absoluta i en les promeses electorals i s'acaba la qüestió.

Precs i Preguntes

PSOE

1.- Quina quota s'aplica a la renovació dels permisos d'obra i amb quin criteri?

R.- 2% del pressupost que

falta per executar, amb un mínim de 5.000 ptes. Les peticions de llicència d'obres 2,8%

2.- Es pensa cobrir la plaça vacant de Bibliotecari a Na Batlessa? amb quins criteris?

R.- Es cobrirà, però amb diferents criteris perquè han canviat les necessitats de feina. Es vol que a més de bibliotecari faci de coordinador i responsable de la casa de cultura.

3.- Pensa el grup de govern arreglar o posar a nivell el reixat del carrer Ciutat davant del pas peatonal de Na Batlessa?

R.- El reixat està elevat sobre el nivell del carrer perquè quan plou s'embossava per les fulles i brutor que duu l'aigua. Han pensat la possibilitat d'allargar-lo. De totes maneres el problema és a la tuberia general que queda copada.

4.- En quin ple es va aprovar la contractació de 4 persones, a més de les contractades per l'INEM?

R.- La contractació d'aquestes persones no s'aprova per ple, al ple s'aprova la plantilla de personal. Les contractacions es fan per distints mètodes, generalment per Comissió de Govern. Les 4 persones són: l'educador de carrer, contractat quan el PSOE formava part de l'equip de govern i es va donar publicitat. El contracte es va fer amb unes ajudes del CIM. El contracte es renovà perquè es considerà que era la persona adequada.

Una administrativa contractada i pagada per l'INEM a la qual l'Ajuntament li ha renovat el contracte.

Una empleada de la Residència que abans ja havia fet substitucions i que ha estat contratada directament des de la Residència per cobrir una baixa durant un any.

El comptable gerent de la Residència que està a temps parcial un dia per setmana i que ha estat una decisió presa pel Patronat de la Residència quan tenia funcionament autònom i ara es va decidir fer un contracte en regla.

5.- Per què estan abandonats els jardins de Costa i Llobera?

R.- No estan abandonats, el que passa és que enguany no s'han regat en l'època que més ho necessitaven perquè va coincidir amb els problemes d'abastiment

d'aigua d'una part del poble i s'hauria donat un mal exemple i una imatge de tudadissa si s'hagués regat. Els jardiniers pensen que la gespa es recuperarà bé.

6.- Preguen una relació del moviment econòmic de les instal·lacions esportives de Na Caragol.

R.- Se'ls remetrà tot d'una que estigui.

Partit Popular

1.- "Indicar autocar línia Colònia-Artà (panel croquis)" sic.

R.- Que s'aclaresqui el contingut del prec o pregunta.

2.- Quin és el terme per l'execució de les obres ja iniciades d'abastiment a La Colònia?

R.- La 1ª fase 8 mesos a partir de la data de l'acta de replantejament (7/11/91). Cal descomptar els mesos que s'han d'aturar les obres a l'estiu. La 2ª fase té els mateixos terminis i l'acta de replantejament es va fer el 7/1/92. La 1ª fase ha tengut problemes aliens al contractista deguts al pas de les canonades per les propietats de la família Truyols i la connexió als pous que no s'han pogut executar.

3.- Quins motius indueixen a l'ús de l'ambulància a les proves esportives durant les festes locals?

R.- Poder garantir l'evacuació de qualque possible ferit o malalt.

3 bis.- Està en condicions?

R.- Això no està a la pregunta, feu-ne una altra.

4.- En quina situació estan els tràmits per al començament del polígon industrial?

R.- Tot d'una que les Normes Subsidiàries entrin en vigor amb la publicació al BOCAIB, el Pla Parcial podrà ser aprovat provisionalment per l'Ajuntament i remès a la CIU per a la seva aprovació definitiva. Després s'hauran de redactar els projectes d'urbanització i compensació que hauran de passar els tràmits d'aprovació inicial i definitiva.

5.- Seria convenient sol·licitar a SEFOBASA la cura dels ja pocs pins que queden a Sa Duaia?

R.- SEFOBASA és una empresa que fa feina per a la Conselleria d'Agricultura. Hem demanat repetidament a la Conselleria molt més que cuidar els pins que queden a Sa Duaia; que protegeixi tot el terme municipal. Hem tengut molts de contactes amb ells i la resposta no ha estat negativa. Hi ha un pla contra incendis aprovat i en gran part executat que

desgraciadament no ha servit per massa cosa encara que les inversions han estat importants: talla focs, arreglar camins, posar més mitjans de vigilància... Ara hem tengut la desgràcia d'un incendi en un dia de vent brutal que ha fet inútils tots els esforços. Ara estam revisant el pla a fons per introduir noves variants que puguin ajudar a fer-lo molt més efectiu.

A part del pla contra incendis hi ha un pla d'ordenació agrohidrològica que en aquest moment està aturat per falta de recursos econòmics (són 800 millions de pta.), dedicat a la repoblació forestal, marges, etc. i evitar la desertització del terme municipal.

6.- Per què segueix en estat tan precari la il·luminació de Sant Salvador?

R.- L'han afectada molt les dues darreres tempestes que hi ha hagut. S'havia fet la revisió anual abans i no estava en estat precari.

7.- La il·luminació del carrer Petra és nul·la. Seria convenient una revisió de tot l'enllumenat públic?

R.- Es revisa per sectors. Amb els mitjans que hi ha no es pot revisar tot en un pic. Una part de l'enllumenat públic està renovat i hi ha un projecte per renovar-lo tot que fa dos anys que es demana al Pla d'Obres i Serveis del CIM. A la part vella no es fan revisions a fons perquè estam esperant canviar-lo tot i, mentres, es fa un manteniment el més barat possible. Com que la subvenció del CIM està molt difícil durant els dos anys pròxims s'hauran de fer revisions a fons.

Si a vegades hi ha qualque farola en terra és que l'ha tomada qualque camió i estam pendent que arribi el perit perquè la poguem cobrar.

8.- Quan entrarà en vigor la nova senyalització del nucli urbà?

R.- A principi del 93, aproximadament.

9.- Què entén el Sr. Batle per protegir les muntanyes d'Artà, Element Paisagístic Singular, si la majoria de finques estan tancades per barreres?

R.- El fet que hi hagi barreres a les finques de les muntanyes no garanteix la seva protecció i no les protegeix urbanísticament i per això les declaram EPS.

10.- Què pensa fer l'equip de govern en relació a l'embut que es forma sobre el torrent des Molinet?

R.- El pont des Molinet és un dels que deixa passar l'aigua millor de tots.

10 bis. Es referix al trànsit de la carretera que passa pel pont.

R.- És una qüestió de la Conselleria i en principi no hem pres cap postura.

11.- Que el delegat de l'Ajuntament a l'Institut Llorenç Garcias ens informi si es prendran mesures urgents davant les faltes reiterades de professors i les greus novatades que han succeït a començament de curs.

R.- L'Ajuntament no ha rebut cap tipus de denúncia ni de queixa dels interessats. El nostre delegat al Consell Escolar de l'Institut ens ha dit que encara no s'ha celebrat cap reunió del Consell. La direcció del centre ens ha informat que les absències dels professors han estat justificades en un 95% i les que no, han estat informades al Ministeri, que té el seu sistema de control i sanció dels seus funcionaris; no és responsabilitat municipal. Les estadístiques d'absències són del 6,6% i la mitjana està en un 7%. Quant a les novatades no hi ha hagut cap tipus de denúncia ni queixa.

12.- Demana de la delegada de Sanitat informació sobre l'actuació dels metges del PAC en l'assistència a l'accidentat Antoni Massanet Díaz als seus familiars el dia de l'accident.

R.- No hi ha hagut cap queixa i en cas que hi fos l'ajuntament no té cap competència i s'han de tramitar a través de l'INSALUD.

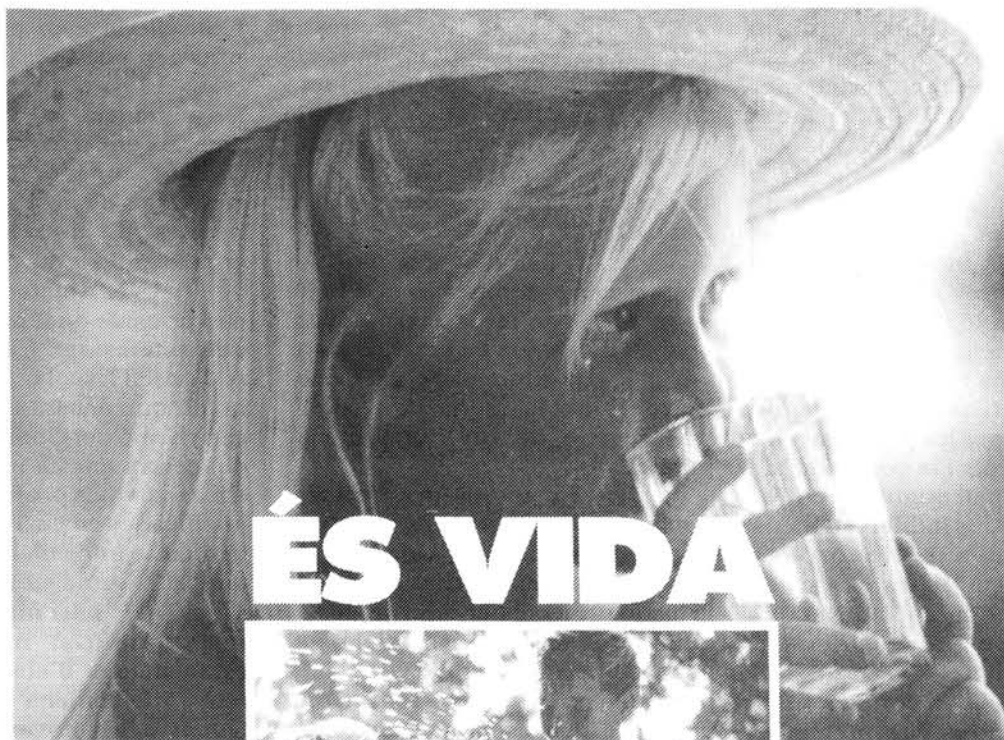
Nota bene. El PP presentà totes les preguntes en castellà, poc cervantí per cert, a la vista de la dificultat d'interpretar-les.

SE ALQUILA CASA DE CAMPO MUY CONFORTABLE

Informes:
Teléfonos 835599 - 836153

L'AIGUA NO TÉ PREU.

L'aigua és vida.

Necessitam aigua de bona qualitat per viure i solucionar una qüestió crucial per al medi ambient, la salut, l'economia, el futur... Temes que ens afecten a tots i de ben a prop.

I a més de ser-nos essencial, a les Balears és escassa. Des de sempre, però de cada vegada més a causa del progrés i el turisme, que per a nosaltres és gairebé el mateix.

Per això, el Govern Balear, en línia amb la sensibilitat ecològica de la nova Europa, ha posat en marxa el cànon de sanejament d'aigües per finançar entre tots una actuació ferma per aturar la contaminació de la

*La vida no
pot esperar.*

*Les nostres
accions d'ara
són garantia
de futur.*

natura i iniciar la recuperació, l'estudi i un més gran aprofitament de tot el cicle natural de l'aigua. En definitiva, una millora de la nostra qualitat de vida.

Per resoldre les possibles dificultats a l'hora d'aplicar la Llei del cànon, adreçau-vos al Servei del cànon de sanejament d'aigües (c/ del Palau Reial, 19-B, Palma, tel. 71 84 49) o als Serveis Territorials de Menorca (av. de Menorca, 90, 2ª, Maó, tel. 35 12 67) i d'Eivissa - Formentera (c/ d'Aragó, 104, Eivissa, tel. 39 02 85)

**EL CÀNON VAL
L'ESFORÇ**

GOVERN BALEAR

CONSELLERIA D'ECONOMIA I HISENDA. Direcció General d'Hisenda

Contestador 83 50 33 automàtic

Ens han insistit darrerament sobre el següent tema:

“Pensem que seria una bona solució i mesura a prendre, que es tancàs el portal lateral de la parròquia els dies de funeral ja que en el moment de les exèquies i quan tota la gent de dins

l'Església fa silenci, recomanat pel capellà, del canzell del portal lateral entra un xerratòrum de mil dimonis que fa empegueir. Així que si es tancàs, la gent hauria d'estar al portal major i creim que el silenci seria més general. Esperam dels res-ponsables que meditin seriosa-ment aquesta qüestió, ja que la gent artanenca ens distingim als funerals per xerrar com a cotorres. A veure si als moments més preciosos ens comportam com a persones responsables...”

In memoriam

No n'hem sabut.
Era tendre, suau,
divertit i inquiet.
Mirava... no sabem què.
Volava... no es sap on.
Jugava... amb ell mateix.
Cercava... la seva raó.
Música, poesia,
amistat, felicitat.
Era ell, no nosaltres,
la seva vida,
el seu espai,
el seu instant,
un moment.
Adéu, Julià.
No n'he sabut.

Jaume Cabrer Fito
Octubre 1992

PLUVIOMETRES DEL TERME D'ARTA. MES D'OCTUBRE DE 1992 (AVANÇ FINS AL 25/10)

DATA	SA CORBAIA	URBANA	ES PONT	SON MAGANET	ETS OLORS	ERMITA BETLEM	COLONIA ST. PERE
Divendres, 2	31'2	32'5	17'5	5'7			
Dissabte, 3	5'2	5'0	2'2	2'5	2'1	3'5	9'5
Diumenge, 4	24'8	28'1	22'5	26'4	32'4	26'8	16'5
Dilluns, 5		0'6		1'2		2'0	1'3
Dimarts, 6		0'5	5'1	1'9	3'5		
Dimecres, 7		1'3		1'2		3'8	
Dijous, 8	32'9	27'6	48'0	44'4	56'2	9'0	11'4
Divendres, 9	7'8	7'1	7'8	7'6	8'1	7'2	8'0
Diumenge, 11	5'3	4'2	5'0	5'6	4'5	3'3	3'8
Dimarts, 13	7'8	4'5	9'1	10'7	7'1	13'3	11'5
Dimecres, 14	36'2	40'6	30'5	37'2	47'6	55'1	6'5
Dissabte, 17	2'6	3'7	4'1	4'9	4'5	0'2	3'6
Diumenge, 18	1'5	1'2	1'0	1'3	0'6	5'8	1'4
Dimarts, 20	8'3	3'0	6'8	3'6	2'5	1'3	1'2
Dijous, 22		1'3	1'6	2'2	1'6		

TOTALS :

MES	163'6	161'2	161'2	156'4	170'7	131'3	74'7
ANY NATURAL	471'5	478'8	499'9	432'1	521'8	519'1	469'5
ANY AGRICOLA	163'8	163'8	166'4	156'9	170'9	136'5	74'9

COMPARACIO AMB EL MATEIX PERIODE DE L'ANY ANTERIOR (OCTUBRE 1991)

MES	108'4	99'3	188'8	130'5	148'6	109'9	69'5
ANY NATURAL		728'7					
ANY AGRICOLA	183'2	158'8	254'1	179'2	277'1	150'5	116'7

Joan Ramon Tous, coordinador del Club Esportiu Sant Salvador de bàsquet

M. S.- D'ençà que el Club es fundà, els primers anys com a jugador i aquests darrers com a directiu, Joan Ramon Tous sempre ha estat vinculat al Club i al bàsquet artanenc. L'afició que hi té i els esforços que hi ha dedicat al llarg d'aquests anys l'erigeixen, enguany, a fer de coordinador dels quatre equips amb què compta el Club Esportiu Sant Salvador, dos de sèniors i dos de cadets. Mai no s'havia comptat amb tants d'equips com enguany.

Bellpuig.- Per un que, com tu, ha viscut els inicis del bàsquet a Artà, la situació actual respecte de la de fa uns anys ha canviat considerablement, o no?

Joan Ramon Tous.- Ui, és difícil comparar els inicis amb la situació d'ara. Té molt poc a veure. Els començaments del Club passàrem dies molt crítics i tot i jugar federats es tractava d'un grup d'amics que jugaven els diumenges sense estar sotmesos a una infraestructura bàsica de club. Eren els inicis i començar sempre costa molt, sobretot quan el bàsquet és un esport amb tan poca tradició a Artà... De fet, però, superats els obstacles i consolidades les seccions amb què comptava el club en els primers anys, la situació actual és conseqüència d'aquells inicis i gràcies a ells

comptam amb el que ara tenim.

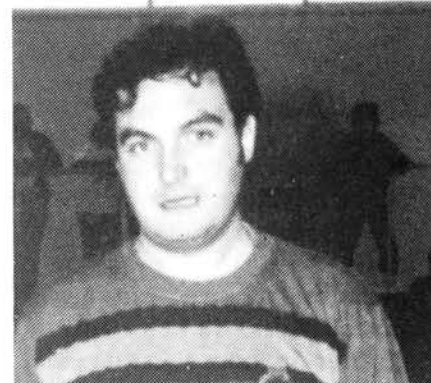
B.- Sembla que la temporada d'enguany compta amb novetats importants, com es presenta?

JRT.- Es presenta molt bé, amb molta més gent i també amb molta més il·lusió, cosa que sempre és imprescindible. Enguany passam de tenir dos equips a tenir-ne quatre ja que s'han format dos equips cadets, un de femení i un de masculí. S'han duplicat les plantilles amb tot el que això suposa, nous entrenadors, més entrenaments, més material i sobretot més afició i més gent implicada. El dia de la presentació en fou una bona mostra.

B.- Les despeses de coordinació també s'han duplicat?

JRT.- Home, evidentment hi ha més feines, però també es tracta de saber-la repartir i carregar-s'ho conjuntament entre un parell. Amb bona voluntat per part dels entrenadors dels equips i la comissió directiva la cosa és bona d'arrencar. El fet d'ampliar els equips respon a la voluntat conjunta d'assegurar el futur dels equips sèniors i, en definitiva, del Club. El suport ofert per part de tots és digne d'agrair i fa possible la continuïtat. Una vegada iniciada la competició, però, la cosa és bona de dur.

B.- Ja en plena temporada, quines metes us heu fixat per a cada un dels equips que competeixen?

JRT.- Enguany el repte està en els cadets. L'objectiu principal és que aprenguin a jugar en competicions i, al marge dels resultats, que s'ho passin bé jugant i que n'aprenguin de cada dia d'acord amb la motivació i interès que hi posen. Si això s'aconsegueix s'establirà un bon punt de partida per aspirar a metes més ambicioses els propers anys, però el primer que s'ha practicar el bàsquet. Treballar conjuntament és indispensable i és l'única via per treure'n compensacions i perquè tots en surtin beneficiats. Sembla que tal i com ho enfocam la cosa ha d'anar bé i el bàsquet pot guanyar en practicants i en aficionats.

**contestador
83 50 33
automàtic**

JOYERIA

VIKY

RELOJERIA - PLATERIA

Fabricación Propia

Carrer de Ciutat, 16
Teléfono 56 22 63
ARTA (Mallorca)

Bàsquet

Cadet Masculí

C. E. SANT SALVADOR 45
PERLES DE MANACOR 81

Debut el passat dissabte dia 24 al Polisportiu de Na Caragol de l'equip artanenc a la lliga Provinvial de Cadets.

I en aquest primer partit es trobaren davant un equip amb molta més experiència. Ja des d'un principi els visitants s'avançaren en el marcador i no donaren cap opció als artanencs.

Després, durant la segona part, el partit va esser més igualat, però la diferència de punts era un obstacle ja insalvable.

A pesar de tot s'ha de dir que l'equip local va oferir uns moments bons que fan que es sigui molt optimista de cara a un futur molt pròxim.

Destacar en aquest partit les 4 triples aconseguides pel jugador artanenc Bernat Miralles i els 18 rebots d'en Miquel Angel Riera, 11 d'ells en atac.

Sènior Masculí

SANIMETAL 73
STA. MARIA 70

LLOSETA 44
SANIMETAL 53

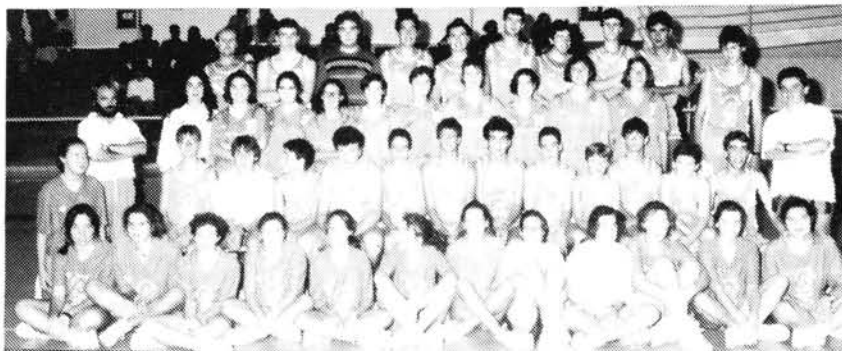
POLLENÇA 79
SANIMETAL 56

SANIMETAL 92
SANTANYI 62

Com es costum de cada any, tornà a iniciar-se la competició per a l'equip artanenc del SANIMETAL. I l'inici d'aquest any pareix bastant esperançador: dels quatre partits disputats, tres han estat victòries.

Es debutà al Poliesportiu Na Caragol davant el Sta. Maria, en partit que s'aconseguí una molt ajustada victòria. Si bé durant tot el partit l'equip artanenc va anar guanyant de més de 10 punts, en els darrers minuts els visitants s'acostaren fins a tenir un desavantatge de 1 punt. Mentre ells encertaven, els locals es fartaren de fallar tirs lliures.

A Lloseta la cosa va esser molt diferent. Davant un dels pitjors equips de la categoria, la única preocupació va esser la manera de poder guanyar sense haver d'arribar amb el marcador igualat als darrers

Els quatre equips de bàsquet el dia de la seva presentació

foto Infante

minuts. I va esser a principi de la segona part quan el SANIMETAL forçà la situació i aconseguí un avantatge que li va permetre arribar als darrers minuts amb una còmoda diferència.

Del partit a Pollença val més no parlar-ne, perquè va esser un autèntic desastre. Es jugà sense cap idea de conjunt en una pista que era relliscosa a més no poder. Només s'aguantà el resultat en els primers deu minuts. De després no hi ha res a dir, el marcador és prou significatiu.

I la setmana passada davant el Santanyi es jugà un dels millors partits que es podran veure enguany. La defensa va esser suficientment agressiva com per poder robar moltes pilotes, que permeteren aconseguir moltes cistelles. Els visitants no tenguieren opció a la victòria en cap moment, ni tan sols en els primers minuts on el parcial ja va esser de 18 a 5.

Però la nota protagonista d'aquest darrer partit va esser un fet no esportiu. Quina sorpresa se'n dugueren els jugadors dels dos equips quan, una vegada dutxats, es trobaren amb les seves carteres totalment buides d'efectiu. Si bé en aquests moments no es pot confirmar res, és ben segur que el Club Esportiu Sant Salvador farà les oportunes gestions per poder aclarir els fets i, sobretot, que no es tornin a repetir.

Avui dissabte els Cadets Masculins juguen el seu segon partit d'aquesta lliga a ciutat, al camp de l'Hispania.

I les Cadets Femenines debutaran avui en aquesta lliga, també a Palma, però elles al camp del Molinar.

I demà, dia de Tots Sants, el SANIMETAL es desplaça a Porreres a seguir la seva bona

trajectòria.

Desitjam a tots els equips la millor sort de totes.

Sènior femení

EL DORADO-ARTA 57
LLUCMAJOR-A 30

LLUCMAJOR-B 37
EL DORADO-ARTA 50

Ha començat bé la lliga per a l'equip sènior femení de bàsquet. Els dos primers partits han estat dues clares victòries que, en principi, segueixen demostrant l'alt nivell de joc que l'equip va desenvolupar la temporada passada.

El primer partit fou davant el Llucmajor A al Polisportiu Na Caragol. La diferència de punts va ser clara durant tot el partit i podria haver estat més gran si les locals no s'haguessin contagiats del mal joc de l'equip visitant.

El diumenge passat es va jugar contra el Llucmajor B al polisportiu Municipal de Llucmajor. El conjunt local posà les coses difícils a les jugadores artanenques i la segona part es complicà. Però la diferència de punts, aconseguida gràcies al bon joc realitzat a la primera part, va permetre que el resultat continuàs favorable.

Amb aquests dos partits jugats EL DORADO-ARTA està situat en tercer lloc amb quatre punts, els mateixos que els dos primers classificats.

A.G./A.T.

Columbofília

Falten quinze dies pel començament de la temporada 1992-93.

Un cop acabada la muda del plomatge dels nostres coloms, es procedirà a la vacunació total dels colomers del Club Colombòfil Artà, condició per l'admissió del propietari a les competicions de la propera temporada esportiva. Aquesta mesura sanitària (la vacunació contra el "Newcastle") que tan bons resultats va donar la passada campanya, es pensa fer-la sempre, abans del començament, més o manco a finals del mes d'octubre.

Una vegada aclarida la data del començament de la temporada (en principi pareix que serà el proper dia 15 de novembre) i establert el calendari d'amollades de competició, anirem donant compte a

L'arribada amb la posterior comprovació, és el moment culminant de tota competició columbofília.

través de la col.laboració habitual des de les pàgines de Bellpuig.

Relleu de la presidència de la Federació Balear de Columbofília.

Tal com preveu la vigent llei de l'esport, el passat dia 27 de

setembre varem tenir lloc a la seu de la Federació Territorial Balear les eleccions per elegir nou president federatiu, càrrec que per 29 vots contra 22 va recaure en la persona de Don Josep Antoni Torrens Fiol, a qui donam l'enhorabona, que va suplir el veterà Don Sebastià Mas Veny, figura degana de la Columbofília il·lenca.

Estadística federativa.

Segons publica la revista "Alas sobre el Mediterráneo" bolletí oficial de la Federació Territorial Balear, aquesta entitat la passada temporada 1991-92 va estar formada per: 52.297 coloms censats, 593 colomers, 32 clubs federats, 50.400 anelles de niu distribuïdes i 660 llicències federatives.

El Club Colombòfil Artanenc aporta 20 colomers censats amb 1.172 coloms.

Hípica

D'entrada podem informar del traspàs de Joiell, cavall que fins ara pertanyia a la quadra de Tomeu Gili, Sua, i que ha passat a la quadra de Mateu Vicens, Metler. Recordem que l'egua d'aquesta darrera quadra, Penyora, va reapareixer el dissabte dia 24 d'octubre a Manacor, conduïda per Joan Antoni Riera, Boveret, jockey de moda en aquell hipòdrom. Tot i que no es va classificar, Penyora no va desentonar.

També és notícia l'adquisició del poltre de 2 anys Titubeig per part de la quadra Los Gatos, grup format per setze aficionats artanencs que pretenen arribar al més alt de trot balear i de les taulades per sopar. Tot això amb la col.laboració de Titubeig, que és fill d'Eliphor (germà, per tant, del campió Riggy) i Ora d'Or (que és filla del mític Ecu d'Or). Dins la propera crònica intentarem desxifrar la quadra Los Gatos.

Quant a resultats tècnics hem d'assenyalar el dissabte dia 17 a Manacor el 3r lloc aconseguit per Sorteta a 1'28"1 dins la segona carrera, com també la gran victòria del campió local i Gran Premi del 89 Nostro VX que amb el seu propietari Damià Ginard va guanyar la darrera carrera rodant

a una velocitat de 1'25.

A Son Pardo el dia 18 Valse de Nuit, encara que no es classificà, va realitzar una gran carrera ja que els seus contrincants rodaren a la super velocitat de 1'18" i ella no va desentonar.

El mateix dia 18 el cavall de Na Borrassa Riggy guanyava la seva carrera conduïda pel ciutadà Joan Parrona a 1'23.

Dissabte dia 24 a la carrera d'aprenents el 2n lloc va ser per l'excel·lent egua de Sebastià Esteve Valse de Nuit que, conduïda per Toni Servera Tur, va mantenir l'emoció fins damunt la mateixa arribada: una gran carrera de conductor i animal. A la mateixa prova també hi participaven Junita i Joan Josep Cladera.

Diumenge dia 25, a Son Pardo, es produïa la reaparició del cavall dels germans Fuster Servera Senyor CM que, conduït per Tomeu Estelrich, va ser 2n a 1'28"6. Molt bona carrera.

A la segona, l'egua de les quadres Blaugranes, Meravella, no es va classificar.

A la tercera el company de quadra de Senyor CM, Rigoletto, va ser tercer a 1'24"6.

Al·l'especial per a Nacionals Nostro VX va ser segon a 1'25"5 conduït per Gaspar Rayó.

Ja només resta per dir que per a la diada de Tots Sants a celebrar dia 1

de novembre a l'hipòdrom de Manacor, són devuit els cavalls artanencs que s'hi han inscrit.

Chaude Fontaine II

Calendari propera jornada.

Lliga 1ª Regional:

C. D. Artà - La Salle 1ª Divisió Juvenil.

01-11-92. Ses Pesqueres. 15'30 h. Amistós.

Lliga Juvenil:

Santanyí - C. D. Artà. 01-11-92. Santanyí.

Lliga Cadets:

Avance - Porreres. 31-10-92. Ses Pesqueres. 16'00 h.

Lliga Infantil:

Llosetense - Avance. 31-10-92. Lloseta. 16'30 h.

Lliga Benjamí:

Olimpíic de Manacor - Avance. 31-10-92. Manacor. 11'00 h.

Lliga Penyes Grup A.

Mármoles Esgramar - Arcs Artà.

Judo

Triomf artanenc a Capdepera

El centre de judo Renshinkan, ubicat al polisportiu Na Caragol, realitzà un paper excel·lent el diumenge passat dia 25 al IX Trofeu de Cala Ratjada de Judo Infantil i Juvenil, celebrat al pavelló del Col·legi S'Alzinar de Capdepera: prop de 200 alumnes de diferents escoles de les Illes prengueren part en aquest trofeu.

Els representants de la nostra localitat, que obtengueren un total de dues medalles d'or, dues d'argent i una de bronze, foren els següents: Manuel Bravo, Boris Schulte, Carla Doring, Marenko Tedorovic, Lluís Pastor i Guillem Artigues. Tots realitzaren un paper ben brillant i al final de la jornada la seva classificació quedà així:

Or: Guillem Artigues i Marenko Tedorovic.

Argent: Lluís Pastor i Manolo Bravo.

Bronze: Carla Doring.

Vidal.

Classificació Primera regional

	J	G	E	P	GF	GC	Pts.
1. Margartense.....	8	4	3	1	13	7	11+ 3
2. Rotlet.....	8	2	6	0	18	13	10+ 2
3. Port Soller.....	8	5	0	3	16	14	10+ 2
4. Soledad.....	8	3	4	1	8	6	10+ 2
5. Artà.....	8	4	1	3	22	10	9+ 1
6. Santa Eugènia.....	7	4	1	2	20	12	9+ 3
7. Collarese.....	8	3	3	2	9	11	9+ 1
8. Independent.....	7	3	2	2	17	9	8+ 2
9. S'Arnacó.....	7	3	2	2	12	11	8
10. Petra.....	7	1	5	1	14	12	7- 1
11. Ses Salines.....	8	3	1	4	11	14	7- 1
12. Cide.....	8	2	3	3	10	13	7- 1
13. Barracar.....	7	2	3	2	11	20	7+ 1
14. Ferriolense.....	7	1	3	3	4	8	5- 1
15. Escolar.....	7	2	1	4	7	12	5- 3
16. Montaura.....	7	2	0	5	9	15	4- 4
17. Alqueria.....	8	0	2	6	4	20	2- 6

FUTBOL BASE:

Juvenils:

C. D. Artà, 3 - S'Horta, 1
Llosetense, 4 - C. D. Artà, 2
C. D. Artà, 3 - Stª Maria, 1

Cadets:

Escolar, 3 - Avance, 1
Avance, 5 - Pollença, 2
Olimpíic de M., 2 - Avance, 1

Infantils:

Avance, 3 - Btº R. Llull, 0
Cardessar, 1 - Avance, 1
Avance, 0 - Badia C.M. 2

Benjamins:

Petra, 0 - Avance, 9
Avance, 8 - Porreres At, 0
Cardessar, 0 - Avance, 0
Avance, 2 - Volafranca, 0

Futbol Penyes Grup A:

Drogueria Mas, 3 - Arcs-Artà, 6
Arcs-Artà, 2 - Frutas Servera, 2
Pub Ca'n Mac, 3 - Arcs-Artà, 0

no haver-hi sorpreses a última hora, ocuparan uns dels llocs per disputar el "Play Off" final.

Després d'una sortida fulgu-rant l'equip local sortia amb clar 12 a 0 al seu favor, emperò, havent demanat un temps mort els visitants, es produí la reacció d'aquests i el marcador es posà amb un inquietant 13 a 13. Tot i això, els nostres jugadors sapigueren reaccio-nar a temps i després de dues errades del contrari s'anotaren el 1r set per un ajustat 15 a 13.

El segon set es va decantar ràpidament per als jugadors locals, defensant molt bé i en molta concentració, guanyant per 15 a 5. Ja en el darrer set, els visitants començaren avantçant-se en el marcador arribant amb un avantatge de 5 a 1 al seu favor. La reacció dels artanencs no es va fer esperar, arribant a empatar a 8 punts.

La recta final del partit s'esdevingué amb canvis constants en el marcador a favor d'un i l'altre fins arribar al definitiu 15 a 11, donant el triomf final al Volei Artà i també moral per afrontar el proper partit.

P.R.

Volei.

Volei Artà, 3
Mobles Llull, 0

D'interessant podríem quali-ficar el partit disputat el passat dissabte dia 24 al Polisportiu de Na Caragol entre aquests equips, els quals, de

Trofeu Regularitat C. D. Avance.

Centre 2000 U

REPORTAJES, FOTO Y VIDEO
PARA BODAS, COMUNIONES,
BAUTIZOS, PUBLICIDAD

c/. Antonio Blanes, 16
ARTA - Telf. 83 85 82

Cadets:

S. Dalmau 10
S. Mascaró 8
P. Canet 7
F. Barbón 6
I. Ferrera 5
J. Piñeiro 5
J. L. Garcia 5
R. Ferrer 4
G. Ferragut 3
J. Tous 3

Infantils:

J. A. Barbón 13
F. Bisbal 10
T. Grillo 10
M. Genovart 5
S. Danús 4
T. Mayal 3
C. Martin 1
J. Nieto 1

Benjamins:

R. Flaquer 13
T. Ferrer 12
D. Piñeiro 11
P. González 8
T. Femenias 5
J. Ginard 3
J. Rocha 3
P. Canet 3
A. Tous 1
J. Gayà 1

C. D. Avance, equip de cadets

Foto Centre 2000-U

D'esquerra a dreta: Rafel Genovart, Ramon Ferrer, Francesc Barbón, Sebastià Dalmau, Tomeu Pascual, Pep Canet, Joan A. Amer, Alexandre Vaquer. Acotats: Joan Tous, Pep L. García, Joan E. Piñeiro, Sebastià Mascaró, Ignaci Ferrera, Víctor Galán, Guillem Ferragut, Rafel Corraliza. Altres jugadors que no són a la foto: Josep L. Grillo, Andreu Alba, Fernando Troya.

FUTBOL

ELS ARTANENCS EN PLA GOLEJADOR.

Artà, 1

Margaritense, 2

Ses Pesqueres, 16'05 de la tarda. Dia del Club. Entrada acceptable. Un partit per a molts esperat; per ventura amb una mica de temor pel respecte cap a l'equip de Sta. Margalida. Pels jugadors un partit difícil i de pronòstic incert.

El partit, ja de tot d'una, va ser dominat per l'equip visitant. Atacs constants i pressió, eren les

primeres armes que mostraren els vilans amb l'objectiu de no deixar jugar l'equip local, posant-lo nerviós pertorbant el seu esquema.

El C. D. Artà, amb un principi, sabia respondre tímidament al joc que imposava el Margaritense. De fet, en els primers minuts, en Quique posà a prova el porter visitant amb un fort xut que, aquest, va aturar fent una esplèndida estirada.

Arribant al minut 10, el Margaritense marcà el primer gol de la tarda. Un canvi de joc des del centre del camp sobre l'àrea de l'equip artanenc, i el davanter va

batre per alt el porter local.

Sense cap dubte que el gol va caure com un got d'aigua freda. El domini, per part de l'equip visitant s'intensificà més encara posant el partit costa amunt. Era clar que el Margaritense era l'amo del camp.

Malgrat tot, els artanencs intentaven intimidar la porteria contrària, però la ben organitzada defensa visitant destruïa tota opció per poder marcar.

Entrats en el darrer minut d'aquest primer temps els de Sta. Margalida marcaren el segon gol. Xut des de fora de l'àrea que

BAR-RESTAURANTE

ES PINS

Especialidad
Cocina
Mallorquina

C/. Ciutat, 49

Tel. 83 61 61

07570 Artà

BAR RESTAURANTE ES PINS

patrocina

**TROFEU A LA REGULARITAT DEL
C.D. ARTÀ**

Lliga de 1ª regional. Temporada 92-93

Classificació:

B. Martí	17	B. Cursach	2	Aquesta quinzena en B. Martí podem dir que ha estat el més destacat. En l'encontre contra el Barracar la seva gran tècnica lluitadora fou un factor important de cara a la victòria.
Quique	12	Julia	1	
G. Massanet	6	S. Massanet	1	
S. Ginard	3	J. Bisbal	1	
Remacho	2	R. Palou	1	

s'estavella al travessar i un davanter, lliure de marcatge, agafà el rebot i marcà a plaer.

El segon temps seguí d'igual manera que la primera, si més no, el C. D. Artà sortí amb més coratge i obrint les línies jugant al contraatac. Però la rèplica del Margaritense seria més afectiva tot i que crearia més jugades de perill desaprofitant les errades de la defensiva local.

Encara que el partit es veia perdut, els artanencs insistirien sobre la porteria contraria. Quan només faltaven 5 minuts per l'acabament de l'encontre, el davanter Guillem Massanet marcà el gol de l'Artà amb una jugada per l'esquerra.

L'àrbitre, poc després, xiulària el final del partit.

Un partit on ja de tot d'una l'equip artanenc seria presa dels nervis i del desconcert, i que, des d'un principi, el Margaritense es va fer l'amo de la situació en el centre del camp.

Pt. Sóller, 1

C. D. Artà, 0

Partit jugat el matí del diumenge dia 18 al Pt. de Sóller on l'equip artanenc sortí derrotat per la mínima.

Si el diumenge abans l'Artà cedia dos punts a casa a un Sta Margalida mereixedor indiscutible de la victòria, en el partit del Pt. de Sóller l'equip artanenc es mereixia el mateix encara que perdés per un gol a zero.

L'encontre fou dominat clarament pels artanencs en quasi tot el transcurs. Semblava que es podien recuperar el dos punts perduts el diumenge abans.

El locals, en tot el partit, només tengueren dues ocasions de gol, una de les quals saberen aprofitar marcant l'únic gol de la tarda. Això era la primera part.

En el segon temps l'Artà sortí amb coratge i animat per remuntar el partit on veia que les possibilitats eren moltes per tal fi. Però la mala sort seria, en part, el causant que dites possibilitats fossin escasses a mesura que anava passant el temps. Pràcticament els locals només guardaven la seva àrea, no guanyant per ensurts, defensant a qualsevol preu la seva porteria.

Tot i això, el C. D. Artà estavellaria la pilota al travessar per dues vegades.

El temps s'anava consumint i els artanencs veurien perdut un altre partit, partit que si haguessin tengut la sort de cara, s'hagués guanyat clarament.

En definitiva, un encontre on el qui va realitzar un gran futbol dominant clarament en tot moment, va sortir derrotat. Coses del futbol.

Encara que tot l'equip va jugar força bé, cal destacar la boníssima actuació d'en Sebastia Ginard, Monseriu.

C. D. Artà, 8

Barracar, 2

Un gran partit el que va realitzar el C. D. Artà a Ses Pesqueres el diumenge dia 25 a la tarda.

Els de Ses Pesqueres rebien la visita del Barracar, un equip que va començar la competició molt positivament demostrant que també podia ser uns dels equips punters de la categoria.

L'Artà va sortir amb coratge en comptes de llevar-se l'espina que duia clavada del dos darrers partits, partits tots dos en derrota.

Ja en el minut 2 de la primera part en Sebastia Massanet encetà el marcadore d'un fort xut prop del centre del camp marcant un gran gol.

Va sorprendre el gol primerenc

dels artanencs a l'equip visitant generalitzant una mica el desconcert dins el conjunt manacorí, però l'equip artanenc no es deixava intimidar en cap moment fent valer el seu domini i seguretat dins el terreny de joc.

En el minut 25 arriba el segon gol artanenc obra d'en Quique que veuria obertes les portes, fins ara tancades, de cara al gol.

Dos minuts més tard altra vegada en Quique augmentaria el seu compte goleador marcant el 3 a 0.

En el minut 37 en Toni Oliver marcà el 4 a 0 davant el desconcert total de la defensa visitant i el joc arrollador dels locals.

El 5 a 0 arribaria faltant 4 minuts per acabar la primera part per obra d'en Guillem Massanet.

El segon temps el C. D. Artà continuaria realitzant el mateix joc. El domini en totes les demarcacions era total.

En el minut 15 en Bernat Martí seria l'autor del 6è gol local. L'encontre estava ja sentenciat.

Però els artanencs es relaxaren una mica i això donà peu que l'equip visitant creàs una mica de perill i, en el minut 20, aprofità per marcar el primer gol.

5 minuts més tard, en Guillem Massanet fou objecte d'un penal. El mateix jugador s'encarregaria de transformar-lo.

En el minut 35 els visitants marcaren el segon gol.

Quan només faltaven 3 minuts per acabar el partit l'àrbitre xiulà un claríssim penal a favor de l'equip artanenc. En Guillem Massanet, altra vegada, marcà enganyant molt bé el porter del Barracar.

Ja no hi hauria temps per res més i l'àrbitre xiulà el final del partit amb el resultat de 8 gols a 2 a favor de l'Artà.

PIZZERIA-RESTAURANTE
EL MESÓN

CASA CRISTOBAL. I

PLAYA DE CANYAMEL

PIZZERIA-RESTAURANTE EL MESÓN

patrocina

TROFEU AL MÀXIM GOLEJADOR DEL
C.D. ARTÀ

Lliga de 1ª Regional, temporada 92-93

Classificació:

G. Massanet	8	T. Oliver	2
B. Martí	5	Remacho	1
Quique	3	B. Cursach	1

Es Racó

El Racó del present número de Bellpuig el dedicam a les joves d'avui en dia. I per què precisament a elles? Senzillíssim. Veiem: Ara és premissa de llei estar més torrades que un pollastre cuit a l'ast. Per força la pell, el cutis i les parts, diguem-ne, íntimes, han d'aparentar la realitat d'haver patit els efectes ennegridors d'una sitja de carbó. Si comparam el cos de qualsevol jove amb un mapa, veurem que, fins i tot, les coves de la geografia rabesculera són tan obscures a l'exterior com a l'interior.

Ben a l'inrevés pensaven les bergantes de fa cent anys, les quals burlaven el sol de la manera que fos. Ai d'aquelles senyoretes carregades de negrea! Tothom les dava amplexos perquè era símbol d'ordinarieta i quan qualcú les fitava, sempre l'opinió era la mateixa; "vaja una dona comuna"!

Per corroborar el que diem, vegeu una estiueta de l'any 1892, retratada asseguda sobre un llisar de la Caleta de Cala Galt. La foto és feta a l'estiu. Ens ho diu el ventall, perquè, pel que fa a la mudada, ¿no aparenta la pròpia d'un dia d'hivern? ¿On treu assolellar-se amb gipó, falda llarga i gruixada més enllà dels peus i el cap cobert per un mocador, que no deixava que el sol trepanàs la closca?

Idò de semblant usança i costum estiueta madona Antònia Amorós Muntaner, Not, repadrina de les germanes Esteva Lliteres, de Son Reial, vivents del carrer de Bellpuig. El marit de madona Antònia, Joan Sancho Pujol, era un benestant propietari amb domicili al Pou Nou, 15. Quan podia, enganxava el cavall i a passejar fora terme. Naturalment, si anava a la platja, tenia esment de no coure's gens ni mica, tota vegada que el moment de capbussar-se dins l'aigua ho feia cobert amb un vestit de "presoner" el qual, a més de tapar-li les vergonyes, li cobria des del coll i gairebé assolia els genolls. Això sí; a la sortida del bany s'engospava un talabam de camaïot ben remullat amb la corresponent túbola d'aigua fresca. Res de coles ni refrescs edulcorats.

Madona Antònia Amorós, Not, va néixer l'any 1829, i morí el 31 de juliol de 1908, als 79 anys d'edat. Tengué tres

filles; Maria, Antònia i Maria Francisca, aquesta darrera padrina de les esmentades germanes Esteva, de Son Reial.

Si obris els ulls, no preveim el que diria en veure que la roba del seu banyador bastaria per fabricar quatre mil tapapitrams i vuit mil cobri-entrecoixos.

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la publicada:
Cristòfol Ferrer Pons

Moltes coses per contar,
poder viure tant de temps,
podríem estar contents
de poder-hi arribar.

Més que prest les complirà
entre noltros residents.
Li do Déu vida més temps
de poder-los disfrutar.

Els Gorans

PER QUÈ HI HA TANTES PIZZERIES
I NO HI HA COQUERIES? I PER
QUÈ VENEN HOT-DOGS, HAMBUR-
GUESES I NO VENEN BOTIFARRÓ,
CAMAÏOT...

MIRA, SI TELEFONES
A CONSELLERIA
D'INDÚSTRIA, A
CIUTAT, ELLS T'HO
EXPLICARAN

HOLA, SOM EN RAFEL
GORÀ I VOLDRIA XERRAR
AMB SO CONSELLER

PODRÍA LLAMAR DENTRO
DE UN RATITO? ES QUE HA
SALIDO UN MOMENTO A
TOMARSE UNA PIZZA

PIRIS & ESTELRICH

TORNAREM EL DIA 14/XI